

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of the Faculty of Education
Yıl/Year: 2025 ♦ Cilt/Volume: 9 ♦ Sayı/Issue: 15, s. 174-197

2009–2024 YILLARI ARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAŞ VELÎ DERGİSİ ANALİZİ

Şenol EDE

Milli Eğitim Bakanlığı, senolede@gmail.com

Orcid: 0009-0008-1778-2623

Murat POLAT

Milli Eğitim Bakanlığı, mpol_21@hotmail.com

Orcid: 0009-0002-4618-993X

Özet

Bu çalışma, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde 2009–2024 yılları arasında yayımlanan 947 makaleyi bibliyometrik yöntemlerle analiz ederek derginin akademik üretkenliğini, tematik yönelimlerini ve bilimsel etki düzeyini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, derginin özellikle Alevilik-Bektaşilik, halk inançları, kültürel miras ve ritüel pratikler alanlarında yoğunlaştığını ve bu konularda Türkiye'deki önemli akademik platformlardan biri hâline geldiğini göstermektedir. Yıllık büyüme oranı %4,57 olarak belirlenmiş, bu durum yayınların zaman içinde istikrarlı biçimde arttığını ortaya koymuştur. Ancak makale başına düşen ortalama atıf sayısının yalnızca 1,144 olması, derginin görünürlük ve etkileşim düzeyinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Çalışma ayrıca yazar iş birliği ağlarının büyük ölçüde bireysel katkılarla şekillendiğini ve tek yazarlı makalelerin %80'in üzerinde olduğunu ortaya koymuştur. Uluslararası ortak yazarlık oranı ise yalnızca %1,267 düzeyindedir. Bu durum, derginin küresel akademik sistemle sınırlı düzeyde etkileşim kurduğuna işaret etmektedir. Anahtar kelime analizlerinde "Bektashism", "Alevism", "Sufism" ve "İslam" gibi terimlerin yoğun biçimde kullanıldığı görülmüş; bu da inanç sistemlerine yönelik tematik sürekliliği ortaya koymuştur. Sonuç olarak, çalışmada; derginin önemli bir akademik birikime sahip olduğunu, ancak uluslararası iş birliği, atıf düzeyi ve tematik çeşitlilik açısından gelişime açık yönlerinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bibliyometrik değerlendirme, derginin mevcut durumunu nesnel biçimde analiz ederken, gelecek yayın politikaları için stratejik ipuçları da sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, Akademik Dergi Analizi

ANALYSIS OF THE JOURNAL TURKISH CULTURE AND HACI BEKTAŞ VELÎ BETWEEN 2009 AND 2024

Abstract

This study analyzes 947 articles published between 2009 and 2024 in the Journal of Turkish Culture and Hacı Bektaş Velî Research using bibliometric methods, aiming to evaluate the journal's academic productivity, thematic orientation, and scholarly impact. The findings reveal that the journal has become a significant academic platform in Turkey, particularly focusing on topics such as Alevism–Bektashism, folk beliefs, cultural heritage, and ritual practices. The annual growth rate in publications was calculated as 4.57%, indicating a steady increase in scholarly output over time. However, the average citation per article, recorded at only 1.144, suggests limited visibility and academic engagement. The study also found that author collaboration patterns are predominantly shaped by individual contributions, with over 80% of the articles being single-authored. The rate of international co-authorship stands at just 1.267%, highlighting the journal's limited integration into the global academic community. Keyword analysis shows frequent usage of terms like "Bektashism," "Alevism," "Sufism," and "Islam," indicating a sustained thematic focus on belief systems and religious practices. In conclusion, the study demonstrates that the journal holds substantial academic value but still has areas in need of improvement, particularly in terms of international collaboration, citation performance, and thematic diversification. Bibliometric assessment not only provides an objective analysis of the journal's current status but can also offer strategic guidance for future editorial improvements and enhancing international visibility.

Keywords: Bibliometric Analysis, Journal of Turkish Culture and Hacı Bektaş Velî Research, Academic Journal Analysis

Giriş

Bilimsel bilginin üretilmesi, paylaşılması ve yeniden kullanılması sürecinde akademik dergiler, bilim ekosisteminin temel taşlarından birini oluşturmaktadır. Bu dergiler, sadece araştırma sonuçlarının kayıt altına alındığı pasif platformlar olmanın ötesinde, aktif birer bilgi dolaşım aracı işlevi görmektedir. Hakemli akademik yayınlar, bilimsel iletişimin standartlaşması ve kalite kontrol mekanizmalarının işletilmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Dergilerde yayımlanan makalelerin değeri, yalnızca özgün içerik sunmalarıyla sınırlı değildir. Bu yayınlar, aynı zamanda bilimsel topluluğun dinamik yapısını yansıtan önemli göstergeler barındırmaktadır (Pritchard, 1969: 348-349). Özellikle, araştırmacıların belirli konulara olan ilgisindeki dalgalanmalar, disiplinlerarası iş birliklerinin evrimi ve metodolojik trendler gibi bilim sosyolojisine ışık tutan veriler makalelerin bibliyografik özelliklerinde saklıdır. Pritchard'ın (1969: 348-349) öncü çalışması, bu tür verilerin sistematik analizinin bilim politikalarının şekillenmesinde nasıl kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Günümüzde bu tür bir değerlendirme süreci, bibliyometrik analiz yöntemleri sayesinde daha sofistike bir boyut kazanmıştır (Donthu et al., 2021: 285-296). Bibliyometri, yalnızca yayın sayılarını ve atıf verilerini saymakla kalmaz, aynı zamanda bilimsel üretimin coğrafi dağılımı, kurumsal iş birlikleri ve bilgi yayılım hızı gibi karmaşık örüntüleri de ortaya çıkarır. Donthu ve arkadaşlarının (2021: 285-296) güncel çalışması, geleneksel bibliyometrik göstergelerin yanı sıra alt metin analizi ve ağ teorisi gibi yöntemlerin entegrasyonu ile akademik yayın organlarının çok boyutlu değerlendirilmesine olanak tanıyan kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Bu tür analizler, araştırma fonlaması kararlarından akademik terfi kriterlerine kadar pek çok alanda kanıta dayalı karar alma süreçlerini desteklemektedir.

Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların çok boyutlu ve nicel olarak değerlendirilmesini sağlayan sistematik bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, bilimsel üretimin yapısal özelliklerini ortaya çıkarmak için gelişmiş istatistiksel teknikler ve veri görselleştirme araçlarından yararlanır (Ellegaard & Wallin, 2015: 1809-1831). Analiz sürecinde ele alınan temel parametreler arasında makale üretim hacmi, yazar demografisi ve coğrafi dağılımı, disiplinlerarası ortak yazarlık ağları, anahtar kelime kümelenmeleri, atıf etki faktörleri ve kurumsal iş birlikleri gibi çok katmanlı değişkenler bulunmaktadır. Ellegaard ve Wallin (2015: 1809-1831), bu yöntemin bilimsel alanların gelişim dinamiklerini izlemede nasıl kullanılabileceğini ortaya koyan temel çalışmalardan birini sunmuştur.

Bibliyometrik analizin önemi, yalnızca mevcut durumun tespitiyle sınırlı değildir; aynı zamanda bilimsel yönelimlerin geleceğine dair öngörülerde bulunma potansiyeli taşımaktadır (Aria & Cuccurullo, 2017: 959-975). Bu analiz yöntemi sayesinde literatürdeki araştırma boşlukları, ortaya çıkan trendler, akademik odak noktalarındaki kaymalar ve bilimsel iş birliği dinamikleri gibi kritik unsurlar sistematik olarak tespit edilebilmektedir. Aria ve Cuccurullo (2017: 959-975), özellikle makine öğrenmesi teknikleriyle bütünleşmiş bibliyometrik yaklaşımların, bilimsel gelişmelerin yönünü tahmin etmedeki etkinliğini vurgulamıştır.

Bu çalışmanın odağında yer alan Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, uzun yıllardan bu yana kesintisiz olarak yayın hayatını sürdüren ve Türkiye'nin kültürel mirasına ilişkin akademik bilgi birikimine büyük katkılar sunan önemli bir yayın organıdır. Dergi, özellikle Alevilik-Bektaşilik çalışmaları, Türk halk inançları, sözlü/yazılı edebiyat geleneği, sosyal tarih ve kültürel antropoloji alanlarında disiplinler arası bir perspektifle hazırlanan özgün araştırmalara yer vererek, bu alanlarda önemli bir akademik platform işlevi görmektedir. Derginin yayın politikası, hem geleneksel Türk kültürünün derinlemesine incelenmesine hem de bu kültürel öğelerin modern toplumdaki yansımalarının anlaşılmasına olanak tanımaktadır. Hakemli bir yayın olması nedeniyle, yayımlanan makaleler titiz bir akademik değerlendirme sürecinden geçmekte ve böylece alanında metodolojik açıdan sağlam çalışmaların yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nin 2009-2024 yılları arasındaki akademik birikimini bibliyometrik yöntemlerle kapsamlı bir şekilde analiz etmeyi

hedeflemektedir. Bu kapsamda, yıllara göre makale üretim trendleri, yayın sayılarındaki dalgalanmalar ve özel sayıların dergi içindeki ağırlığı detaylı şekilde incelenecektir. Çalışmanın bir diğer önemli boyutunu, dergide yayımlanan makalelerin tematik eğilimlerinin analizi oluşturmaktadır. Anahtar kelime frekans analizleri ve kavramsal haritalama teknikleri kullanılarak, Alevilik-Bektaşılık çalışmaları, Türk halk inançları ve kültürel miras gibi alanlardaki araştırma odaklarının zaman içindeki evrimi ortaya çıkarılacaktır. Özellikle, farklı dönemlerde öne çıkan konuların karşılaştırmalı analizi, Türk kültür araştırmalarındaki yönelimler hakkında önemli ipuçları sunacaktır. Araştırmanın önemli bir ayağını da yazar ve kurum profillerinin analizi oluşturmaktadır. Dergiye katkı sağlayan yazarların demografik özellikleri, kurumsal bağlantıları ve ortak yazarlık ağları, bilimsel iş birliği dinamiklerini anlamak açısından değerlendirilecektir. Atıf analizleriyle, dergide yayımlanan çalışmaların akademik etki düzeyi ölçülecek ve en çok referans verilen makalelerin tematik özellikleri belirlenecektir.

Çalışma, bu kapsamlı analizler sonucunda elde edilen bulguları, Türk kültür araştırmaları alanındaki mevcut literatürle karşılaştırarak yorumlamayı hedeflemektedir. Böylece, hem derginin akademik katkısına ışık tutulacak, hem de alanın geleceğine yönelik metodolojik bir çerçeve sunulacaktır. Bu bağlamda araştırma, benzer çalışmalar için bir referans noktası oluşturmayı ve Türk kültürü araştırmalarının bibliyometrik profilinin anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1. Problem Durumu

Bilimsel bilgi üretimi, belirli alanlarda yapılan çalışmaların derli toplu biçimde sunulması ve erişilebilir olması sayesinde gelişmektedir. Bu bağlamda akademik dergiler, disiplinlerarası etkileşim açısından önemli birer bilgi kaynağıdır (Bornmann & Mutz, 2015: 2215-2222). Özellikle sosyal ve beşerî bilimler alanında yayın yapan dergiler, belirli bir kültürel ya da inançsal yapının araştırılmasına katkı sağlayarak hem akademik hem de toplumsal hafızayı besleyen araçlar haline gelmiştir. Ancak bu katkının düzeyi, niteliği ve yönelimi çoğu zaman yalnızca içerik değerlendirmeleriyle sınırlı kalmakta; sistematik ve nicel analizlerle yeterince incelenmemektedir (Donthu et al., 2021: 285-296). Bu çerçevede, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, uzun yıllardır yayımladığı makalelerle hem Türkiye'deki hem de uluslararası literatürde söz konusu alanlara ilişkin önemli bir külliyat oluşturmuştur. Ancak bu külliyatın bibliyometrik yöntemlerle analizi, yani yayınların tematik dağılımı, yazar profilleri, kurum katkıları, atıf yoğunlukları ve anahtar kelime örüntülerinin incelenmesi yoluyla derginin bilimsel etkisinin ve yöneliminin değerlendirilmesi, şimdiye kadar sistematik bir şekilde ele alınmamıştır.

Bu durum, derginin akademik konumunu ve üretkenliğini ortaya koymada bir eksiklik teşkil etmektedir. Oysaki bibliyometrik analizler, yalnızca yayın sayısının tespitiyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda araştırma eğilimlerini, akademik iş birliği modellerini, popüler konuları ve boşluk alanlarını da görünür kılar (Ellegaard & Wallin, 2015: 1809-1831; Aria & Cuccurullo, 2017: 959-975). Bu nedenle, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi gibi uzun soluklu ve alanında özgün katkılar sağlayan bir yayının sistemli biçimde incelenmesi hem derginin akademik profilini belirlemek hem de alan yazınındaki gelişmeleri izlemek açısından önem arz etmektedir. Bu bilgilerden hareketle çalışmanın ana problemi "**Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi**" olarak belirlenmiş olup bu ana probleme bağlı olarak aşağıda yer verilen alt problemlere cevap aranmıştır.

Alt Problem Durumları

Yukarıda belirtilen ana probleme bağlı olarak aşağıdaki alt problemler ele alınarak incelenmiştir.

1. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerin genel bibliyometrik özellikleri nelerdir?*
2. *2009–2024 yılları arasında derginin yıllık makale üretiminde nasıl bir değişim yaşanmıştır?*

3. İncelenen dönemde dergide yayımlanan makalelerin ortalama atıf sayılarında nasıl bir eğilim gözlemlenmektedir?
4. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde en fazla yayına sahip yazarlar kimlerdir ve bu dağılım neyi göstermektedir?
5. Dergide yayımlanan makalelerden hangileri uluslararası düzeyde en fazla alıntılanmıştır?
6. Dergi içindeki atıf ilişkileri bağlamında hangi makaleler yerel düzeyde en çok alıntı almıştır?
7. Dergideki makalelerde yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir ve bu terimler nasıl bir tematik yoğunluk oluşturmaktadır?
8. Dergide yayımlanan makalelerde sorumlu yazarların ülke dağılımı nasıldır ve bu dağılım ne tür bir uluslararasılaşma düzeyine işaret etmektedir?
9. Dergiye katkı sağlayan ülkelerin yayın sayıları açısından üretkenlik düzeyleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
10. Yazarlar arasındaki bilimsel iş birliği ağı nasıl yapılandırılmıştır ve bilgi akışı hangi merkezî aktörler üzerinden gerçekleşmektedir?
11. Dergideki yazarlar hangi kaynaklara birlikte atıf yapmaktadır ve bu atıf kümeleri nasıl bir akademik referans ağı oluşturmaktadır?

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizini yapmaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Günümüzde bilimsel yayıncılık, bilgi üretiminin yanı sıra bu bilginin sistematik biçimde izlenmesini de gerektiren bir süreç haline gelmiştir. Özellikle süreli akademik yayınlar, bir disiplinin gelişimini, araştırma eğilimlerini ve bilgi üretim süreçlerini gözlemlemek açısından temel veri kaynakları arasında yer alır (Glänzel & Schoepflin, 1999: 31-44). Bu nedenle belirli bir akademik dergide yayımlanan makalelerin bibliyometrik yöntemlerle incelenmesi, yalnızca derginin performansını değil, aynı zamanda ilgili araştırma alanının gelişim çizgisini de ortaya koyar (Moed, 2005). Bu bağlamda yapılan analizler, bilgi üretiminin niceliksel boyutunu anlamak ve literatürdeki yönelimleri değerlendirmek açısından büyük önem taşır.

Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik, halk inançları ve kültürel miras gibi konular hem akademik literatürde hem de toplumsal düzlemde artan bir ilgiyle karşılanmaktadır (Erdemir, 2005: 95-111). Bu alanlara özgü tematik yayınlar ise, disiplinler arası bir perspektif sunarak sosyoloji, tarih, ilahiyat ve antropoloji gibi alanları bir araya getirme potansiyeline sahiptir. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi de bu bağlamda özgün bir yayın organı olup, Türkiye'de halk kültürü ve inanç sistemleri konusunda akademik bir birikim oluşturmuştur. Ancak söz konusu derginin bu katkısı, şimdiye dek bilimsel veriler üzerinden nicel ve sistematik biçimde analiz edilmediği görülmüştür.

Bibliyometrik analizler, belirli bir alandaki bilimsel üretkenliği; yazar, kurum, anahtar kelime ve atıf gibi parametreler üzerinden değerlendirerek, literatürdeki eğilimlerin, boşlukların ve araştırma kümelerinin belirlenmesini sağlar (Glänzel & Schubert, 2004: 257-276). Ayrıca, bu analizler araştırmacılar için bir tür yol haritası niteliği taşıyarak, gelecekteki çalışmaların yönlendirilmesinde stratejik bir rol üstlenir (Koseoglu, 2016: 153-170). Bu bağlamda yapılacak analiz, hem Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nin akademik üretkenliğini görünür kılacak hem de Alevilik-Bektaşilik ve Türk halk kültürü literatüründeki gelişmeleri izlemek açısından veri temelli bir çerçeve sunacaktır. Bununla birlikte, sosyal bilimlerde yayımlanan akademik makalelerin çoğu zaman tekil çalışmalar olması, araştırma iş birliklerinin ve disiplinler arası etkileşimlerin sınırlı kalmasına neden olabilmektedir (Sugimoto et al., 2017: 531-534). Bibliyometrik analiz, bu gibi yapısal dinamikleri çözümleyerek, araştırma ağlarının, yazarlık desenlerinin ve kurumlar arası katkı düzeylerinin ortaya konulmasına yardımcı olur (Zupic & Čater, 2015: 479-472). Bu araştırma da ilgili dergideki akademik iş birliği düzeylerini ve üretim odaklarını analiz ederek alandaki kolektif üretim kapasitesini ortaya koyacaktır.

Bu tür analizler yalnızca akademik ilgi alanlarını değil, aynı zamanda bilimsel üretimin politikaları, kaynakları ve dağılımı hakkında da bilgi verir (Leydesdorff, 2001). Bu bağlamda, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nin üretim kapasitesi ve yönelimi üzerine yapılacak bibliyometrik bir çözümleme, sadece derginin etki alanını değil; aynı zamanda Türkiye'de kültürel mirasa dair akademik üretimin yapısını anlamaya da katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle çalışma hem kuramsal hem de uygulamalı araştırmalar için referans teşkil edebilecek nitelikte olacaktır.

1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma, yalnızca Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makaleleri kapsadığı için benzer temalarda yayın yapan diğer akademik dergiler araştırma dışı bırakılmıştır. Bu durum, çalışmanın sonuçlarını yalnızca belirli bir derginin yayın politikası ve akademik çevresi çerçevesinde sınırlamaktadır. Ayrıca, bibliyometrik yöntemler nitel veri sunmadığı için yayınların teorik katkısı, metodolojik yeterliliği ve bilimsel özgünlüğü analiz dışı kalmıştır (Moed, 2005). Moed (2005), bibliyometrik değerlendirmelerin özellikle araştırma üretkenliği ve yayın performansı gibi nicel ölçütlerde etkili olduğunu belirtirken, içeriksel derinlik ve bağlamsal analiz konularında yetersiz kalabileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, elde edilen sonuçlar yalnızca sayısal veriler üzerinden yapılan yorumlarla sınırlı kalmış; derinlemesine içerik çözümlemesi yapılmamıştır. Yılmaz (2021: 1457-1490), bibliyometrik analizlerin, bilginin epistemolojik yönünü göz ardı ettiğini ve bu nedenle eleştirel okuma imkânı sunmadığını ifade etmektedir. Bu yaklaşım, çalışma bulgularının sadece görünür üretim üzerinden değerlendirildiğini ve bilimsel katkının çok yönlü analiz edilmediğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada kullanılan veriler, derginin açık erişim arşivlerinden temin edilen bilgilerle sınırlıdır. Bu verilerdeki eksiklikler, özellikle yazar adlarındaki tutarsızlıklar, hatalı anahtar kelime girişleri veya eksik kaynakça verileri analizlerin doğruluğunu etkilemektedir (Leydesdorff, 2001). Leydesdorff (2001), bu tür yapısal veri sorunlarının bilimsel iletişim sistemlerinin analizinde metodolojik hata paylarını artırdığını vurgulamaktadır. Bu durum, çalışma sonuçlarının yorumlanmasında dikkatli olunması gerektiğini göstermektedir. Ek olarak, çalışmanın sadece yayımlanmış makalelerle sınırlı olması, yayın sürecine dâhil olup basılmayan ya da reddedilen çalışmaların dışarıda kalmasına neden olmuştur (Zupic & Čater, 2015: 479-472). Zupic ve Čater (2015: 479-472), yalnızca yayımlanmış veriler üzerinden yapılan bibliyometrik değerlendirmelerin araştırma evrenini daralttığını ve akademik üretimin tam resmini sunamayabileceğini belirtmektedir.

1.4. Yöntem

Bu çalışmada, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çalışmanın amacı, derginin yayımladığı makaleler üzerinden akademik üretkenliği, yazarlar arasındaki iş birliğini, anahtar kelimelerin sıklığını ve atıf ilişkilerini incelemektir. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların ve bilimsel iletişimin sayısal verilerle ölçülmesi için etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir (Börner et al., 2003: 179-255). Bu tür analizler, belirli bir alandaki araştırma eğilimlerini ve iş birliklerini görselleştirerek, akademik üretkenliği anlamak için kullanılır (Aydın, 2025: 66-86). Bu çalışmada, benzer bibliyometrik analiz yöntemlerine odaklanarak, dergideki tüm yayımlanmış makaleler incelenmiş ve temel göstergeler üzerinden analizler yapılmıştır.

Veriler Scopus veri tabanında yayımlanmış makalelerle gerçekleştirilmiştir. Yazar isimleri, makale başlıkları, anahtar kelimeler ve atıf verileri, Scopus veri tabanından dijital olarak toplanmıştır. Bu süreçte, yazar isimlerindeki yazım farklılıkları ve eksik veriler dikkate alınarak veri temizliği yapılmıştır. Ayrıca, konferans bildirisi, editoryal, mektup, not ve kısa anket türündeki dokümanlar çıkartıldıktan sonra makale ve eleştiri dokümanları üzerinden analizler yapılmıştır. Çalışmada kullanılan bibliyometrik yazılım araçları, bu verileri analiz etmek ve görselleştirmek için önemli bir araç olmuştur. Veriler, özellikle yazar iş birliği ağlarını ve atıf ilişkilerini incelemek

amacıyla kullanılmıştır (Börner et al., 2003: 179-255; Zupic & Čater, 2015: 429-472). Bu araçlar, veri setindeki ilişkileri ortaya koyarak, derginin akademik yapısını daha iyi anlamayı sağlamıştır.

Analizlerde, yazar üretkenliği, anahtar kelime sıklığı ve atıf yoğunluğu gibi temel bibliyometrik göstergeler kullanılmıştır. Yazar üretkenliği, her bir yazarın yayımladığı makale sayısı ile ölçülürken, anahtar kelime sıklığı, dergideki makalelerde en çok kullanılan terimler olarak belirlenmiştir (Şeker, 2020: 797-811; Köse & Kurutkan, 2021: 412-432). Atıf yoğunluğu ise, yayımlanan makalelerin birbirlerine atıf yapma oranı olarak hesaplanmıştır. Bu göstergeler, derginin bilimsel üretkenliğini ve etkileşimini anlamada kritik bir rol oynamaktadır (Moed, 2005). Çalışma boyunca kullanılan bibliyometrik yöntemler, bu tür analizlerin bilimsel etkileşimleri ve bilgi akışını izlemek için ne kadar değerli olduğunu ortaya koymaktadır (Uyguner, 2024). Ancak, bu analizlerin yalnızca nicel veriler üzerinden yapıldığını ve içeriksel derinlikten yoksun olduğunu unutmamak gerekir. Bu verilerin görselleştirilmesi, ağ analizi ve grafiksel sunumlarla yapılmıştır. Görselleştirme, atıf ilişkilerinin ve yazar ağlarının daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır (Zupic & Čater, 2015: 429-472). Çalışmada kullanılan araçlar, özellikle atıf ağlarını ve yazarlar arasındaki etkileşimi görselleştirerek, bu verilerin daha somut bir şekilde ortaya konmasına olanak tanımıştır. Ancak, her ne kadar bu araçlar kapsamlı bir analiz sağlasa da bibliyometrik analizlerin bazı sınırlamaları bulunmaktadır. Özellikle, analiz edilen verilerin sadece yayımlanan makalelere dayandığı için, akademik sürecin diğer yönlerinin göz ardı edildiği söylenebilir (Leydesdorff, 2001).

2. Bulgular

Scopus veri tabanında 2009-2024 yılları arasında Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayımlanan çalışmalar dijital olarak elde edildikten sonra gerekli veri temizliği yapılmış ve elde edilen 947 makale üzerinden veriler analiz edilerek Tablo 2.1'de yer alan temel bilgilere ulaşılmıştır.

Tablo 2.1. Dergide Yer alan Makalelerle İlgili Temel Bilgiler

Veriler Hakkında Temel Bilgiler	
Zaman Aralığı	2009-2004
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar vb.)	1
Belgeler	947
Yıllık Büyüme Oranı %	4.57
Belge Ortalama Yaş	7.92
Doküman Başına Ortalama Atıf Sayısı	1.144
Başvuru	29863
BELGE İÇERİĞİ	
Anahtar Kelimeler Artı (ID)	0
Yazarın Anahtar Kelimeleri (DE)	3316
YAZAR	
Yazar	873
Tek Yazarlı Dokümanların Yazarları	561
YAZARLARIN İŞ BİRLİĞİ	
Tek Yazarlı Dokümanlar	753
Doküman Başına Ortak Yazarlar	1.24
Uluslararası Ortak Yazarlıklar %	1.267
BELGE TÜRLERİ	

Makale	686
Eleştiri	261

Tablo 2.1'deki veriler incelendiğinde; 2009–2024 yılları arasında Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayınlanmış toplam 947 belge yer almaktadır. Yıllık belge artış oranı %4,57 olarak hesaplanmıştır. Belgelerin ortalama yaşı 7,92 yıl olup doküman başına ortalama atıf sayısı 1,144'tür. Toplam başvuru sayısı ise 29.863'tür. İncelenen belgelerde, yazarlar tarafından belirlenen toplam anahtar kelime sayısı 3.316'dır. Ancak, sistematik olarak tanımlanmış ek anahtar kelime (ID) bulunmamaktadır. Toplamda 873 yazarın katkı sağladığı çalışmalarda, tek yazarlı dokümanlara katkı sunan yazar sayısı 561'dir. Bu belgelerin 753'ü tek yazarlı dokümanlardan oluşmaktadır. Doküman başına düşen ortalama ortak yazar sayısı 1,24'tür. Uluslararası düzeyde ortak yazarlık oranı ise %1,267 olarak tespit edilmiştir. Belgelerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde, 686'sının makale ve 261'inin eleştiri olduğu belirlenmiştir.

2009 ile 2024 yılları arasını kapsayan bu çalışmada, toplamda 16 yıllık bir zaman dilimi incelenmiştir. Bu süre zarfında akademik üretkenliğin değişimi ve gelişimi takip edilebilmiştir. Süreklilik arz eden bu dönem, eğilimlerin ve bilimsel hareketliliğin değerlendirilmesi açısından yeterli bir zaman aralığı sunmaktadır. Toplamda 947 belgeye ulaşılmıştır. Bu sayı, incelenen alan veya konu özelinde belirli bir akademik birikimin oluştuğunu göstermektedir. Bu belgeler üzerinden yapılan analizler, alanın genel eğilimlerini ortaya koymak için yeterli bir zemin sunmaktadır.

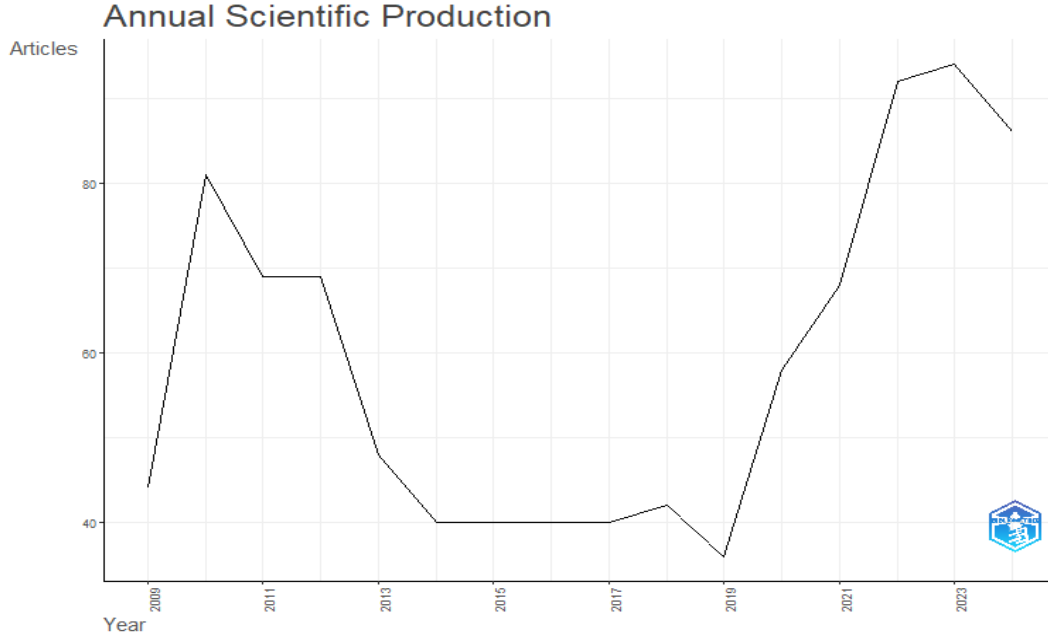
Yıllık büyüme oranı %4,57 olarak belirlenmiştir. Bu oran, çalışmanın kapsadığı alanda yıllık üretim hacminin düzenli bir şekilde arttığını göstermektedir. Büyüme oranının pozitif olması, dergiye akademik ilginin sürdüğünü ve dergide ele alınan konuların dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Belgelerin ortalama yaşı 7,92 yıl olarak hesaplanmıştır. Bu durum, belgelerin çoğunluğunun görece olarak eski olduğunu ve yeni yayınların daha sınırlı sayıda olduğunu işaret etmektedir. Aynı zamanda, literatürün güncelliği açısından değerlendirildiğinde bu yaş ortalaması dikkate alınmalıdır.

Doküman başına ortalama atıf sayısı 1,144'tür. Bu sayı, belgelerin sınırlı düzeyde atıf aldığını ve bu durumun alanın etki gücü açısından düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Atıf sayılarının düşüklüğü hem belgelerin görünürlüğü hem de alandaki etkileşim düzeyi hakkında bilgi vermektedir. Başvuru sayısı 29.863 olarak tespit edilmiştir. Bu oldukça yüksek bir sayı olup, yapılan çalışmalara yönelik ilginin yoğun olduğunu ortaya koymaktadır. Başvuru sayısı ile yayınlanan belge sayısı karşılaştırıldığında, ciddi bir seçicilik ve değerlendirme süreci olduğu söylenebilir.

Yazarlar tarafından belirlenen toplam anahtar kelime sayısı 3.316'dır. Bu durum, yazarların araştırmalarını tanımlama ve sınıflandırma sürecinde çeşitli anahtar terimlerden yararlandığını göstermektedir. Ancak, sistem tarafından eklenmiş olan tanımlı anahtar kelime (ID) sayısının sıfır olması, otomatize edilmiş sınıflandırma sistemlerinin kullanılmadığını veya aktif bir şekilde tanımlı anahtar kelimelere yer verilmediğini göstermektedir. Toplam 873 yazarın katkı sunduğu belgeler arasında, 561 yazarın tek yazarlı dokümanlar ürettiği görülmektedir. Bu durum, bireysel çalışma eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Akademik üretimde bireysel katkının öne çıktığı bu tablo, aynı zamanda iş birliği kültürünün sınırlı olduğunu da düşündürülebilir. Toplamda 753 belge tek yazarlı dokümanlardan oluşmaktadır. Bu da belgelerin yaklaşık %80'inin bireysel yazarlıkla üretildiğini ortaya koymaktadır. Doküman başına düşen ortalama ortak yazar sayısının 1,24 olması, iş birliğinin düşük düzeyde olduğunu destekleyen bir diğer göstergedir. Uluslararası düzeyde ortak yazarlık oranı ise yalnızca %1,267'dir. Bu oldukça düşük bir orandır ve uluslararası iş birliği olanaklarının sınırlı düzeyde kullanıldığını göstermektedir. Alandaki çalışmaların büyük ölçüde yerel düzeyde yürütüldüğü ve uluslararası görünürlüğün sınırlı kaldığı söylenebilir. Ayrıca,

belgelerin türlerine göre dağılımında 686 belgenin makale ve 261 belgenin eleştiri olduğu görülmektedir. Bu dağılım, alandaki yayınların büyük çoğunluğunun akademik makale formunda olduğunu, eleştiri türü belgelerin ise daha az tercih edildiğini göstermektedir. Bu durum, bilimsel üretimin daha çok özgün araştırmalar üzerinden yürütüldüğüne işaret etmektedir. Şekil 2.1’de derginin yıllara göre bilimsel üretimi yer almaktadır.

Şekil 2.1. Derginin Yıllık Bilimsel Üretimi

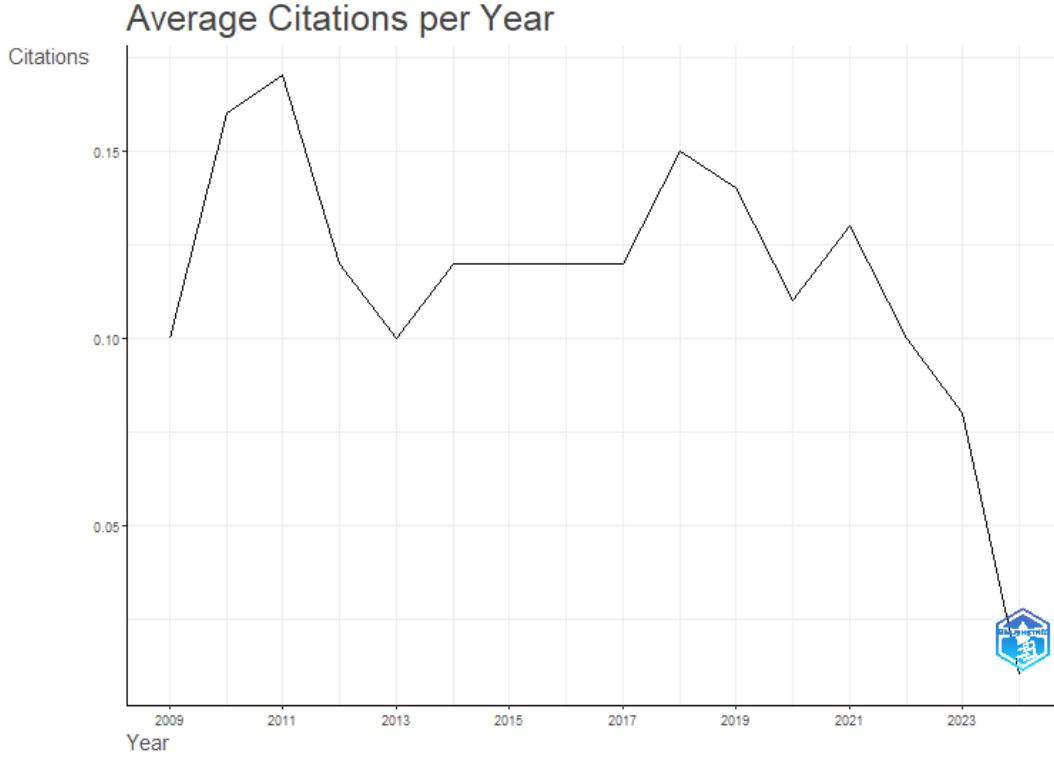
Şekil 2.1’deki verilere göre, 2009 yılında 44 makale yayımlanmıştır. 2010 yılında bu sayı 81’e yükselmiştir. 2011 ve 2012 yıllarında 69’ar makale yayımlanmıştır. 2013 yılında 48; 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ise her yıl 40 makale yayımlanmıştır. 2018 yılında yayımlanan makale sayısı 42’dir. 2019 yılında 36 makale yayımlanmıştır. 2020 yılında bu sayı 58’e çıkmıştır. 2021 yılında 68 makale yayımlanmıştır. 2022 yılında 92, 2023 yılında 94 ve 2024 yılında 86 makale yayımlanmıştır.

Şekil 2.1’de Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi’nde 2009–2024 yılları arasında yayımlanan makale sayıları incelendiğinde, dönemsel dalgalanmaların olduğu istikrarsız bir üretim süreci göze çarpmaktadır. 2009 yılında 44 makale ile başlayan yayın süreci, 2010 yılında önemli bir artış göstererek 81 makaleye ulaşmıştır. Bu artış, alanın akademik ilgide bir ivme kazandığını göstermektedir. Ancak bu yükseliş eğilimi sonraki yıllarda istikrar kazanamamış, 2011 ve 2012 yıllarında makale sayısı 69 ile sabit kalmıştır. 2013 yılında üretim 48 makaleye gerilemiş ve bunu takip eden 2014–2017 yılları arasında yayın sayısı her yıl yalnızca 40 olarak gerçekleşmiştir. Bu dört yıllık süre, üretkenlik açısından durağan ve görece düşük verimli bir dönem olarak değerlendirilebilir. 2018 yılında çok sınırlı bir artışla 42 makaleye ulaşılmış, ancak 2019’da bu sayı 36’ya düşerek dönem içerisindeki en düşük makale üretim yılı olmuştur. Bu düşüş, olası yapısal, akademik veya çevresel faktörlere bağlı olarak açıklanabilir.

2020 yılında üretimde yeniden bir artış gözlemlenmiş ve makale sayısı 58’e yükselmiştir. 2021 yılında bu sayı 68’e ulaşarak pandemi sonrası toparlanma sürecine işaret etmiş olabilir. Özellikle 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla 92 ve 94 makale ile dönem boyunca en yüksek üretim düzeyine ulaşılmıştır. Bu artış hem akademik ilginin yeniden yükseldiğini hem de alanın olgunlaşarak daha fazla araştırmaya konu olduğunu düşündürmektedir. 2024 yılında ise 86

makale ile hafif bir düşüş görülse de yüksek üretim düzeyi genel olarak korunmuştur. Veriler genel olarak değerlendirildiğinde, 2009–2019 arası dönem nispeten düşük ve dalgalı üretim dönemiyken, 2020 sonrası yıllarda daha istikrarlı ve yüksek düzeyli bir akademik üretim eğilimi göze çarpmaktadır. Bu durum, alana yönelik akademik ilgide son yıllarda belirgin bir artış yaşandığını göstermektedir. Şekil 2.2’de yıllık ortalama atıf sayıları yer almaktadır.

Şekil 2.2. Yıllık Ortalama Atıf Sayıları

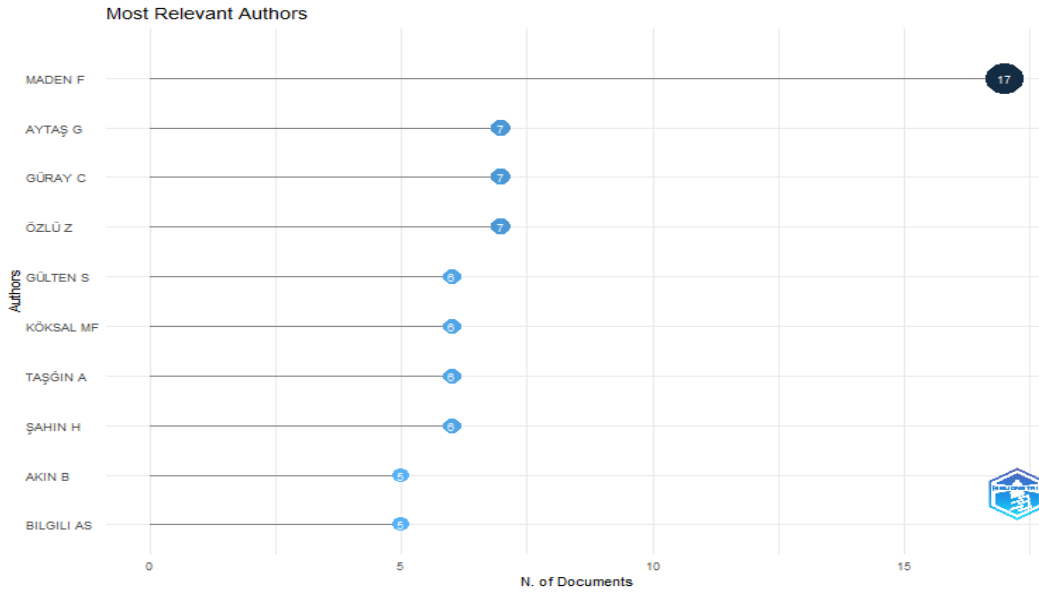
Şekil 2.2’deki veriler incelendiğinde; 2009 yılında ortalama atıf değeri 0,10 olarak kaydedilmiştir. 2010 yılında bu değer 0,16’ya yükselmiş, 2011 yılında ise en yüksek seviye olan 0,17’ye ulaşmıştır. 2012 yılında 0,12’ye gerileyen ortalama atıf değeri; 2013’te 0,10 olarak devam etmiş; 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ise sabit şekilde 0,12 düzeyinde seyretmiştir. 2018 yılında 0,15’e çıkan değer; 2019’da 0,14’e gerilemiştir. 2020 yılında 0,11 olarak kaydedilmiş; 2021 yılında tekrar hafif bir artışla 0,13 olmuştur. 2022 yılında yeniden 0,10’a düşen ortalama atıf değeri; 2023’te 0,08’e ve 2024’te ise en düşük seviye olan 0,01’e kadar gerilemiştir.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi’nde yayımlanan makalelerin yıllık ortalama atıf sayılarına bakıldığında, 2009 yılında 0,10 olan ortalama atıf değeri, 2010 yılında 0,16’ya, 2011 yılında ise 0,17’ye yükselerek bu dönemde akademik çalışmaların daha fazla dikkat çektiğini ortaya koymuştur. 2011 yılı, incelenen dönem içinde en yüksek ortalama atıf değerine sahip yıl olarak öne çıkmaktadır. Bu artış, muhtemelen araştırmaların hem içerik hem de konu bakımından dönemin ihtiyaç ve ilgilerine hitap ettiğini göstermektedir.

2012 yılından itibaren ortalama atıf değerlerinde görece bir istikrar gözlemlenmektedir. 2012-2019 yılları arasında veriler, 0,10 ile 0,15 aralığında dalgalanmış ve belirgin bir artış ya da düşüş göstermemiştir. Bu dönem, bilimsel etkinin durağanlaştığı, yayınların belirli bir atıf seviyesinde sabit kaldığı bir evre olarak değerlendirilebilir. Bu da hem yayın sayısında hem de atıf alma potansiyelinde istikrarlı ancak sınırlı bir etkinin sürdüğünü düşündürmektedir. 2020 yılından itibaren ise ortalama atıf değerlerinde dikkat çekici bir düşüş eğilimi başlamıştır. 2020’de 0,11

olan değer, 2023'te 0,08'e, 2024'te ise yalnızca 0,01'e kadar gerilemiştir. Bu dramatik düşüş, çalışmaların bilimsel camiada daha az yankı bulduğunu, dolayısıyla atıf alma potansiyelinin ciddi biçimde azaldığını göstermektedir. Bu gerileme; araştırma konularının güncelliğini yitirmesi, yayın kalitesindeki değişim, atıf davranışlarındaki dönüşüm ya da disiplinler arası ilginin farklı alanlara kayması gibi etkenlerle ilişkilendirilebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde, 2009-2024 yılları arasındaki yıllık ortalama atıf değerleri, bilimsel etkinin zaman içinde değişkenlik gösterdiğini, belirli dönemlerde zirveye ulaştığını, ardından durağanlaştığını ve son olarak belirgin biçimde gerilediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, araştırmaların yalnızca nicelik açısından değil, aynı zamanda nitelik ve etki açısından da sürekli olarak izlenmesi gerektiğini göstermektedir. Şekil 2.3'te dergide en çok yayın yapan yazarlar yer almaktadır.

Şekil 2.3. En İlgili Yazarlar

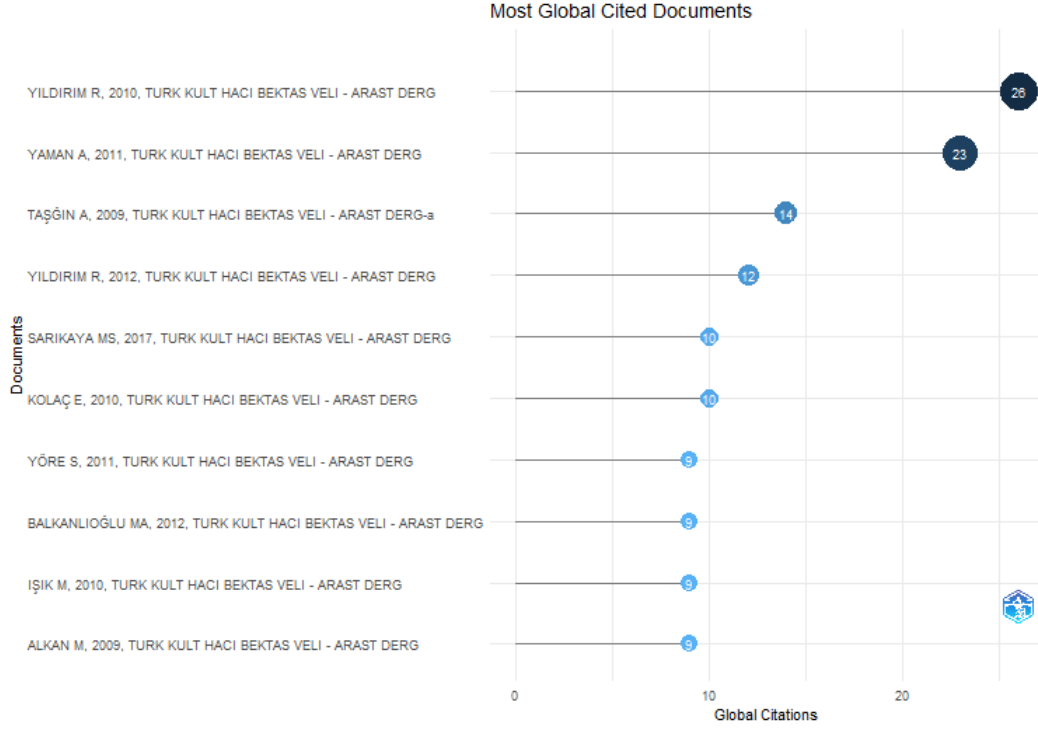

Şekil 2.3'te yer alan veriler incelendiğinde dergide en çok yayını yer alan ilk 10 yazarın yayın sayıları yer almaktadır. Bu verilere göre; Maden F., 17 makale yayımlamıştır. Aytaş G., Güray C. ve Özlü Z.'nin her biri 7 makale yayımlamıştır. Gülten S., Köksal M.F., Taşğın A. ve Şahin H. 6'şar makale yayımlamıştır. Akın B. ve Bilgili A.S. ise 5'er makale yayımlamıştır.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayınlanan makalelere bakıldığında Maden F.'nin açık ara farkla öne çıkarak 17 makale ile en fazla yayına sahip araştırmacı olarak dikkat çekmektedir. Bu durum, söz konusu yazarın ilgili araştırma alanında yüksek düzeyde üretken olduğunu ve literatüre önemli katkılarda bulunduğunu göstermektedir. Diğer yazarlarla kıyaslandığında, bu sayısal üstünlük, Maden F.'nin çalıştığı konularda sürekli yayın yapan, belki de birden fazla projede aktif rol alan bir araştırmacı olduğunu düşündürmektedir. Aytaş G., Güray C. ve Özlü Z. her biri 7 makale ile ikinci sırada yer almakta olup bu yazarlar da yüksek üretkenliğe sahip isimler olarak öne çıkmaktadır. Bu üçlü, alandaki etkinliklerini benzer düzeyde sürdürmekte, araştırma katkıları itibarıyla birbirine yakın bir görünüm çizmektedir. Gülten S., Köksal M.F., Taşğın A. ve Şahin H.'nin her biri 6 makale ile benzer bir yayın yoğunluğu göstermektedir. Bu yazarlar, düzenli akademik üretimi sürdüren, ancak önceki gruba kıyasla bir miktar daha az yayınlara temsil edilen araştırmacılar arasında yer almaktadır. Akın B. ve Bilgili A. ise 5'er makale ile listeyi tamamlamaktadır. Bu sayılar, yine belirli bir akademik üretkenliğe işaret etmekle birlikte, diğer yazarlarla kıyaslandığında daha sınırlı bir yayın performansına işaret etmektedir. Bu bilgilerden hareketle, yazarlar arasındaki yayın sayısı dağılımı, belirli bireylerin akademik üretimde

öne çıktığını, bazı isimlerin ise daha dengeli bir katkı sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu tür dağılımlar, akademik iş birliklerinin yapısını, bireysel çabaların etkinliğini ve alan içindeki önderlik rollerini anlamak açısından önemli bir temel sunar. Ayrıca, söz konusu üretkenlik düzeyleri, alanın gelişimine yön veren aktörlerin tespit edilmesine de olanak sağlar. Şekil 2.4'te en çok küresel alıntı yapılan makaleler yer almaktadır.

Şekil 2.4. En Çok Küresel Alıntı Yapılan Makaleler

Şekil 2.4'teki veriler incelendiğinde Yıldırım R.'nin 2010 yılında yayımlanan makalesi 26 atıf almıştır. Yaman A.'nin 2011 yılında yayımlanan makalesi 23 atıf almıştır. Taşgın A.'nin 2009 yılında yayımlanan makalesi 14 atıf almıştır. Yıldırım R.'nin 2012 yılında yayımlanan makalesi 12 atıf almıştır. Sarıkaya M.S.'nin 2017 yılındaki makalesi 10 atıf almıştır. Kolaç E.'nin 2010 yılında yayımlanan makalesi 10 atıf almıştır. Yöre S.'nin 2011 yılındaki makalesi 9 atıf almıştır. Balkanlıoğlu M.A.'nin 2012 yılındaki makalesi 9 atıf almıştır. Işık M.'nin 2010 yılındaki makalesi 9 atıf almıştır. Alkan M.'nin 2009 yılında yayımlanan makalesi ise 9 atıf almıştır.

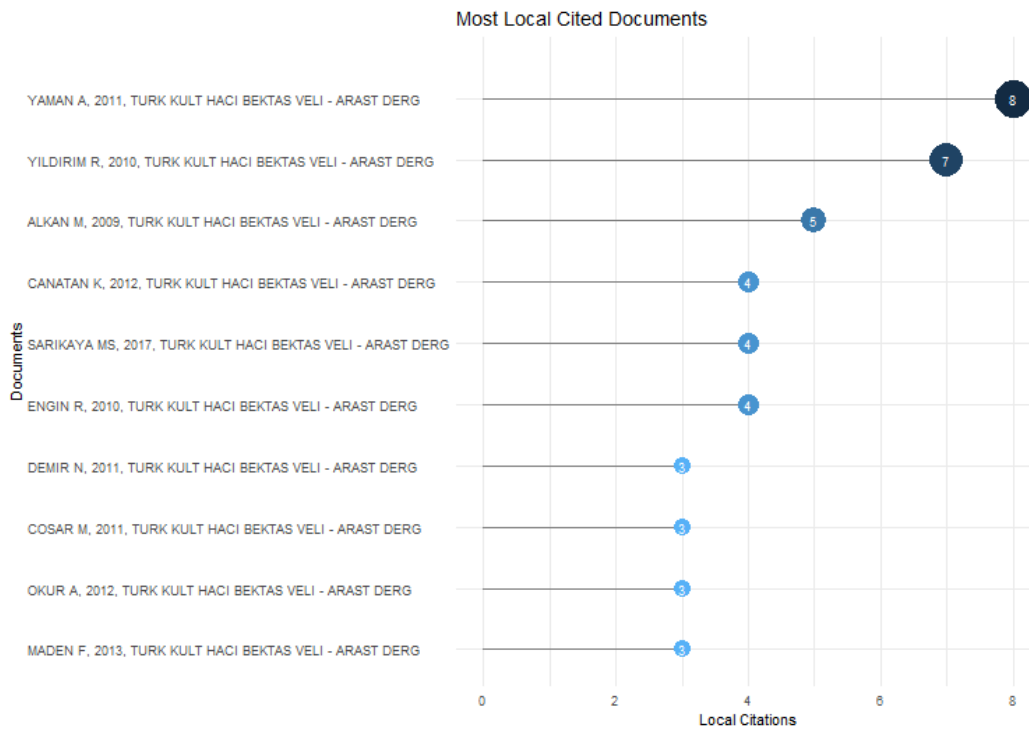
Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerde en çok küresel alıntı yapılan çalışmalarda, Yıldırım R.'nin 2010 yılında yayımlanan makalesi, 26 atıfla en yüksek etki düzeyine sahip çalışmadır. Bu, ilgili makalenin alanda önemli bir referans kaynağı olarak kabul edildiğini ve daha sonraki araştırmalarda sıkça kullanıldığını göstermektedir. Aynı yazarın 2012 yılında yayımlanan bir diğer makalesi de 12 atıfla listede dördüncü sırada yer almakta olup, bu durum Yıldırım R.'nin süreklilik arz eden bir akademik etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

İkinci sırada yer alan Yaman A.'nin 2011 tarihli çalışması, 23 atıfla yüksek düzeyde alıntılanmıştır. Bu makalenin de literatürde güçlü bir yankı uyandırdığı ve araştırmacılar tarafından sıklıkla başvurulduğu anlaşılmaktadır. Benzer şekilde, Taşgın A.'nin 2009 tarihli makalesi 14 atıfla üçüncü sırada yer almakta olup, erken tarihli bir çalışma olmasına rağmen halen güncelliğini koruduğunu ve literatürde alıntılanmaya devam ettiğini göstermektedir. Sarıkaya M.S. ve Kolaç E.'nin 2017 ve 2010 yıllarında yayımlanan makaleleri ise 10'ar atıf alarak dikkat

çekmektedir. Bu iki makale, akademik etkileri benzer düzeyde olan ve literatürde belirli bir yer edinmiş çalışmalar arasında yer almaktadır. Aynı şekilde Yöre S., Balkanlıoğlu M.A., Işık M. ve Alkan M.’nin makaleleri de 9’ar atıfla birbirine yakın etki düzeyindedir. Bu yazarlar, çalışmalarıyla alanda belirli bir katkı sunmuş ve akademik görünürlük elde etmişlerdir.

Bu verilerden hareketle, atıf sayılarının 9 ile 26 arasında değişmekte olduğu ve çalışmaların literatürdeki ağırlığı açısından kademeli bir etki düzeyi ortaya koyduğu ortaya çıkmaktadır. Atıf sayılarının nispeten yoğunlaştığı ilk sıralardaki yazarlar hem içerik hem de zamanlama açısından daha etkili yayınlar ortaya koymuş görünmektedir. Bu tür analizler, alandaki etkili araştırmacıların ve öne çıkan çalışmaların belirlenmesi, araştırma eğilimlerinin izlenmesi ve gelecekteki araştırma konularının şekillendirilmesi açısından önemli veriler sunmaktadır. Şekil 2.5’te en çok alıntı yapılan yerel makaleler yer almaktadır.

Şekil 2.5. En Çok Alıntı Yapılan Yerel Makaleler

Şekil 2.5’teki veriler incelendiğinde, Yaman A.’nın 2011 yılında yayımlanan makalesi 8 yerel atıfla ilk sırada yer alırken, Yıldırım R.’nin 2010 yılındaki makalesi 7 yerel atıfla ikinci sırada yer almaktadır. Alkan M.’nin 2009 tarihli makalesi 5; Canatan K. ve Sarıkaya M.S.’nin sırasıyla 2012 ve 2017 yıllarında yayımladıkları makaleler 4’er yerel atıf almıştır. Engin R.’nin 2010 yılındaki makalesi de 4 yerel atıf almıştır. Demir N., Coşar M. ve Okur A.’nın 2011 ve 2012 yıllarında yayımladıkları makalelerin her biri 3’er yerel atıf almıştır. Ayrıca Maden F.’nin 2013 tarihli makalesi ise 3 yerel atıf almıştır.

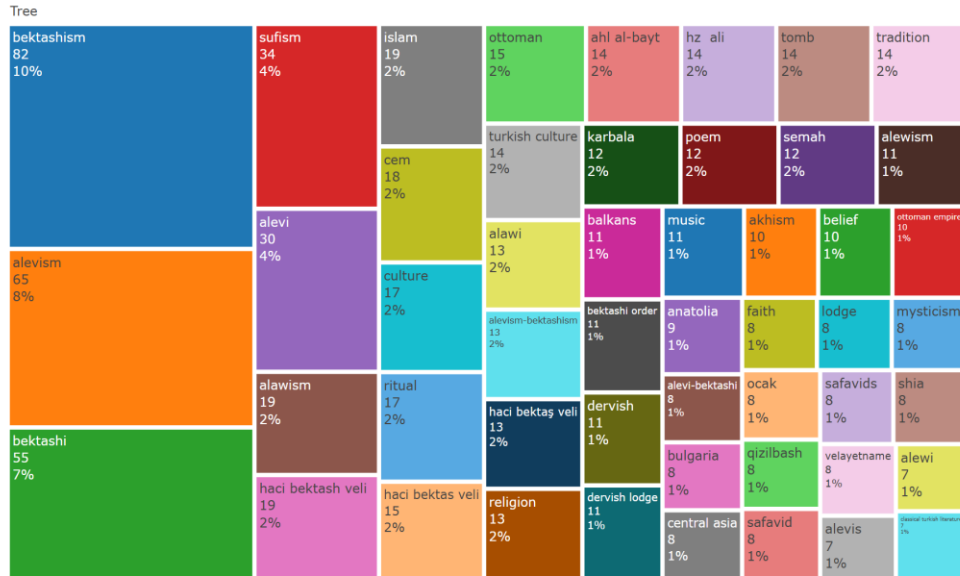
Bu verilere göre, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi’nde yayımlanan çalışmalarda en çok alıntı yapılan yerel çalışma Yaman A.’nın 2011 yılında yayımladığı ve 8 yerel atıfla en fazla etki yaratan makaledir. Bu durum, yazarın ilgili makalesinin aynı dergide veya benzer tematik yayınlarda yüksek düzeyde alıntılındığını, yani alan içi etkileşimin güçlü olduğunu göstermektedir. Yaman A.’nın çalışmasının hem konusal hem de metodolojik açıdan diğer araştırmalara yön verdiği ya da katkı sunduğu söylenebilir. İkinci sırada yer alan Yıldırım R.’nin

2010 tarihli makalesi ise 7 yerel atıfla dikkat çekmektedir. Bu makale de alandaki araştırmacılar tarafından sıklıkla referans verilmiş, bu da çalışmanın akademik çevrede güçlü bir kabul gördüğünü göstermektedir. Her iki yazarın çalışmaları, yalnızca genel akademik alanda değil, aynı zamanda doğrudan ilgili topluluk içinde de etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Alkan M.'nin 2009 yılında yayımlanan makalesi 5 yerel atıfla üçüncü sırada yer almakta olup, daha erken tarihte yayımlanmış olmasına rağmen hâlâ alan içinde alıntılanmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu süreklilik, çalışmanın zamana yayılan bir akademik etkiye sahip olduğunu göstermesi açısından anlamlıdır. Canatan K., Sarıkaya M.S. ve Engin R.'nin makaleleri ise 4'er yerel atıfla birbirine yakın bir etki düzeyi göstermektedir. Bu yazarların çalışmaları, alanda belirli bir ilgi uyandırmış ve benzer konularda yapılan diğer araştırmalarla ilişkilendirilmiştir. Demir N., Coşar M., Okur A. ve Maden F. tarafından kaleme alınan makaleler de 3'er yerel atıfla listede yer almaktadır. Bu yazarlar, daha sınırlı sayıda atıf alsalar da çalışmalarının literatürde tamamen göz ardı edilmediği ve belirli bir katkı sunduğu anlaşılmaktadır.

Bu verilerden hareketle, bu veriler alan içindeki etki düzeylerini yansıtmakta ve özellikle bazı çalışmaların dar ama derin bir akademik yankı oluşturduğu söylenebilir. Yerel atıf verilerinin analizi, yalnızca genel bilimsel etkiden ziyade, belirli bir dergi veya konu alanındaki bilgi alışverişini ve entelektüel etkileşimi anlamak açısından da değerli bir araç olarak kullanılabilir. Bu bağlamda, daha yüksek yerel atıf alan çalışmaların, alanın gelişiminde merkezî bir rol oynadığı söylenebilir. Şekil 2.6'da yazarların anahtar kelimelerinin ağaç haritası yer almaktadır.

Şekil 2.6. Yazarların Anahtar Kelimelerinin Ağaç Haritası

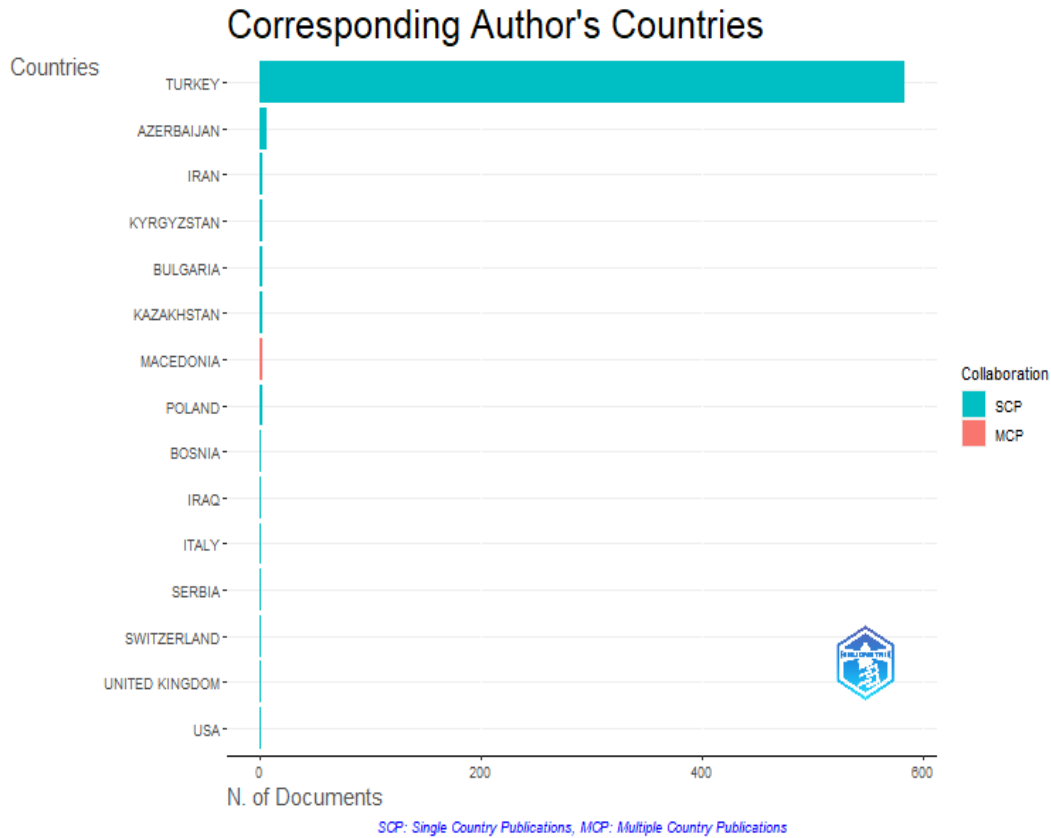

Şekil 2.6'daki veriler incelendiğinde; yazarların en çok kullanmış olduğu ilk yirmi anahtar kelimelerden, "Bektashism" terimi 82 kez, "Alevism" 65 kez, "Bektashi" 55 kez kullanılmıştır. "Sufism" ve "Hacı Bektaş Veli" 34, "Alevi" 30 kez geçmektedir. "Alawism" ve "İslam" terimleri 19'ar kez yer almaktadır. Cem terimi 18 kez, "culture" ve "ritual" terimleri 17'şer kez kullanılmıştır. "Ottoman" terimi 15 kez geçmekte iken "Ahl al-bayt", Hz. Ali, "tomb", "tradition" ve "Turkish culture" terimleri 14'er kez yer almaktadır. "Alawi" ve "Alevism-Bektashism" terimleri ise 13'er kez kullanılmıştır.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi’nde yayınlanan çalışmalardaki yazarların anahtar kelimelerine bakıldığında, en yüksek frekansa sahip olan “*Bektashism*” (82), bu alanın araştırmalarda merkezi bir konumda yer aldığını ve Bektaşiliğin temel bir inceleme nesnesi olduğunu ortaya koymaktadır. Onu izleyen “*Alevism*” (65) ve “*Bektashi*” (55) terimleri, Bektaşiliğin Alevilikle birlikte veya ilişkili olarak ele alındığını, dolayısıyla literatürde bu iki yapının genellikle bir bütünlük içinde incelendiğini göstermektedir. “*Sufism*” (34), Hacı Bektaş Veli (34), “*alevi*” (30) ve “*alawism*” (19) gibi terimler, bu inanç sistemlerinin tasavvufi boyutları ve mezhepsel kimlikleri üzerine yoğunlaştığını işaret eder. Aynı zamanda “*İslam*” (19) teriminin yüksekliği, bu geleneklerin İslam dini içindeki konumunun da tartışma konusu olduğunu göstermektedir.

“*Hacı Bektaş Veli*” isminin farklı yazımlarla (örneğin “*Hacı Bektash veli*” 19 kez, “*Hacı Bektas veli*” 15 kez) sıkça geçmesi, bu figürün tarihsel ve sembolik önemini vurgulamaktadır. “*Cem*” (18), “*ritual*” (17), “*tradition*” (14) ve “*semah*” gibi tamamlayıcı terimlerin sıklıkla kullanılması, araştırmalarda ritüel pratiklerin ve geleneksel ibadet biçimlerinin önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. “*Ottoman*” (15), “*tomb*” (14) ve “*Turkish culture*” (14) gibi kavramların varlığı ise, inanç yapılarının tarihsel bağlamı, kültürel mirası ve mekânsal öğeleriyle birlikte ele alındığını yansıtmaktadır. Ayrıca “*ahl al-bayt*” (14) ve “*hz. Ali*” (14) gibi kavramlar, özellikle Şii geleneğe ve Ehl-i Beyt sevgisine dayalı inanç yönelimlerinin altını çizmektedir.

Şekil 2.7. Sorumlu Yazarların Ülkeleri

Şekil 2.7’deki veriler incelendiğinde dergide yayınlanan makalelerin sorumlu yazarlarının ülkelerine bakıldığında; Türkiye 583 makale ile en fazla yayına sahip yazarların bulunduğu ülkedir; bu yayınların tamamı tek ülke iş birliği (SCP) kapsamında gerçekleşmiştir ve çok uluslu iş birliği (MCP) içermemektedir. Azerbaycan merkezli yazarlar 6 makale ile ikinci sıradadır; tümü SCP

kapsamında yayımlanmıştır. İran ve Kırgızistan merkezli yazarlar 3'er makale ile listede yer almakta olup bu makalelerin tamamı da SCP kapsamındadır. Bulgaristan, Kazakistan ve Polonya merkezli yazarlar 2'şer makale üretmiş ve bu yayınlar da SCP'dir. Makedonya merkezli yazarlar 2 makale yayımlamış, ancak bu makalelerin tamamı çok uluslu iş birliği (MCP) kapsamında yapılmıştır. Bosna Hersek, Irak, İtalya, Sırbistan, İsviçre, Birleşik Krallık ve ABD merkezli yazarlar ise her biri 1 makale ile listede yer almaktadır ve bu makalelerin tamamı SCP türündedir.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayımlanan çalışmaların sorumlu yazarlarının yayın yaptığı ülkelere bakıldığında çoğunun Türkiye'den olduğu açıkça görülmektedir. Türkiye'de bulunan yazarlar, toplam 583 makale ile açık ara en fazla yayına sahip konumundadır. Dahası, bu yayınların tamamı tek ülke iş birliği (SCP) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu durum, Türkiye'de bu alana yönelik yoğun akademik ilginin bulunduğunu ve araştırmaların büyük oranda yerel kaynaklar ve akademik çevreler içinde yürütüldüğünü göstermektedir. Ancak aynı zamanda, çok uluslu iş birliklerinin (MCP) yokluğu, uluslararası akademik etkileşimin sınırlı olduğunu da ortaya koymaktadır.

Azerbaycan, İran, Kırgızistan, Bulgaristan, Kazakistan ve Polonya gibi ülkelerdeki yazarlardan gelen katkılar görece sınırlı olmakla birlikte, bu ülkelerdeki yazarların da derginin konularıyla ilgili araştırma faaliyetlerini sürdürdüğünü göstermektedir. Bu ülkelerin tümünde yayınlar yalnızca SCP kapsamında yapılmış, yani araştırmalar kendi akademik ortamlarında yürütülmüştür. Bu durum, konunun bu ülkelerde de ilgi gördüğünü ancak uluslararası düzeyde ortak yayın kültürünün henüz gelişmediğini ortaya koymaktadır. Özellikle Makedonya, listedeki dikkat çekici ülkelerden biridir. Bu ülkeden çıkan iki makalenin tamamı çok uluslu iş birliği (MCP) kapsamında yayımlanmıştır. Bu, Makedonya'daki araştırmacıların konuya uluslararası perspektiften yaklaştığını ve araştırmalarını farklı ülkelerle iş birliği içerisinde yürüttüklerini göstermektedir. Bu iş birliği modeli, konunun küresel akademik bağlamda daha fazla tartışılmasına olanak sağlamaktadır.

Bosna Hersek, Irak, İtalya, Sırbistan, İsviçre, Birleşik Krallık ve ABD gibi ülkelerden yalnızca birer makale ile katkı sağlandığı görülmektedir. Bu yayınların tamamı SCP türünde olduğundan, bu ülkelerde Alevilik-Bektaşilik üzerine yürütülen çalışmaların münferit araştırmalarla sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Özellikle Batı Avrupa ve Kuzey Amerika gibi akademik üretimin yüksek olduğu bölgelerde yayın sayısının sınırlı olması, konunun hâlâ büyük ölçüde bölgesel bir ilgi alanı içerisinde kaldığını göstermektedir. Alevilik-Bektaşilik üzerine yapılan akademik yayınların baskın biçimde Türkiye merkezli olduğu, diğer ülkelerde ise daha az yoğunlukta fakat yayılmakta olduğu görülmektedir. Ancak uluslararası iş birliğine dayalı yayın sayısının çok sınırlı olması, bu alanda disiplinler arası ve kültürlerarası etkileşimin henüz istenen düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum, ilerleyen dönemde uluslararası araştırma ağlarının kurulması, ortak projelerin teşvik edilmesi ve Alevilik-Bektaşilik çalışmalarının küresel akademik bağlama daha fazla entegre edilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Tablo 2.8'de ülkelerin bilimsel üretkenlikleri yer almaktadır.

Tablo 2.2. Ülkelerin Bilimsel Üretkenlikleri

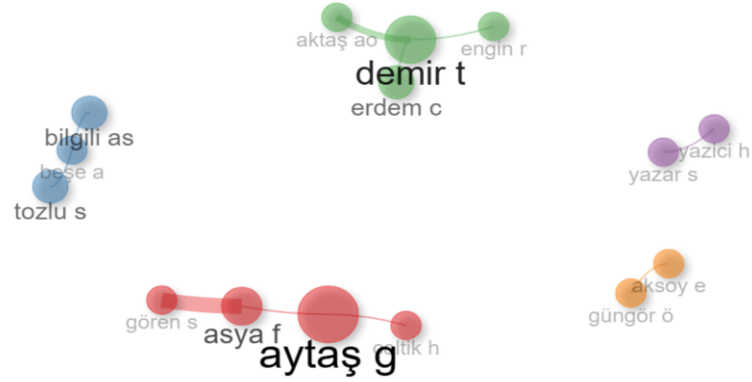
Ülke	Yayın Sayısı
TURKEY	924
KAZAKHSTAN	25
IRAN	8
AZERBAIJAN	6
KYRGYZSTAN	4
BULGARIA	3
SERBIA	3

USA	3
HUNGARY	2
NORTH MACEDONIA	2
POLAND	2
CANADA	1
CYPRUS	1
FRANCE	1
IRAQ	1
ITALY	1
SWITZERLAND	1
UK	1
UZBEKISTAN	1

Tablo 2.2’deki veriler incelendiğinde Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi’nde yayımlanan çalışmalarda en yüksek yayın sayısına sahip ülke Türkiye olup, toplam 924 yayın ile açık farkla listenin başında yer almaktadır. Bu durum, Alevilik-Bektaşilik çalışmalarının büyük ölçüde Türkiye merkezli olduğunu ve alanın hem tarihsel hem de sosyokültürel bağlamda Türkiye’deki akademik kurumlar tarafından derinlemesine incelendiğini göstermektedir. Aynı zamanda bu sayı, alanın Türkiye’de yoğun şekilde kurumsallaşmış olduğunu ve akademik ilginin sürdürülebilir bir üretkenliğe dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

Türkiye’yi çok daha düşük sayılarla takip eden ülkelerden Kazakistan (25 yayın), İran (8 yayın) ve Azerbaycan (6 yayın) gibi ülkeler hem coğrafi hem de tarihsel olarak Alevilik-Bektaşilikle ilişkili topluluklara ev sahipliği yapmaları nedeniyle araştırmaların bu ülkelerde de varlık gösterdiğini göstermektedir. Bu ülkelerdeki yayınlar, bölgesel çeşitliliğe ve konuya yönelik artan akademik farkındalığa işaret etmektedir. Kırgızistan (4), Bulgaristan (3), Sırbistan (3) ve ABD (3) gibi ülkeler ise daha sınırlı sayıda yayınlara temsil edilmekte, bu da ya konunun daha az çalışıldığı ya da bireysel akademik çabalarla sınırlı kaldığını göstermektedir. Özellikle ABD, Kanada, Fransa, İsviçre ve Birleşik Krallık gibi ülkelerin listede yer alması, konunun diaspora bağlamında da araştırıldığı ve küresel akademik ilgide bir yayılım olduğu sonucunu doğurabilir. Macaristan, Kuzey Makedonya ve Polonya gibi Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin varlığı, Bektaşiliğin Osmanlı sonrası Balkanlar’daki etkisinin tarihsel sürekliliğine işaret etmektedir. Bu ülkelerdeki yayınlar, muhtemelen bölgesel tarih, kültürel miras veya azınlık inanç topluluklarına yönelik çalışmalar kapsamında ele alınmaktadır. Daha az sayıda yayına sahip olan Kanada, Kıbrıs, Fransa, Irak, İtalya, İsviçre, Birleşik Krallık ve Özbekistan gibi ülkelerden gelen katkılar ise daha çok münferit araştırmalar ya da ilgili alanda çalışan bireysel araştırmacıların faaliyetleriyle sınırlı kalmaktadır. Alevilik-Bektaşilik üzerine akademik yayınların büyük çoğunluğu Türkiye kaynaklıdır. Bununla birlikte, diğer ülkelerde de az sayıda fakat anlamlı akademik faaliyetlerin bulunduğu, bu konunun küresel çapta da dikkat çekmeye başladığı gözlemlenmektedir. Bu veriler, alanın bölgesel kökenine rağmen uluslararası akademik alana doğru kademeli bir açılım sürecinde olduğunu, ancak bu sürecin henüz sınırlı düzeyde ilerlediğini göstermektedir. İleride daha geniş çaplı disiplinler arası ve çok uluslu araştırmalarla bu coğrafi çeşitliliğin artması muhtemeldir. Şekil 2.8’de dergide makalesi yer alan yazarların iş birliği ağı yer almaktadır.

Şekil 2.8. İş Birliği Ağı

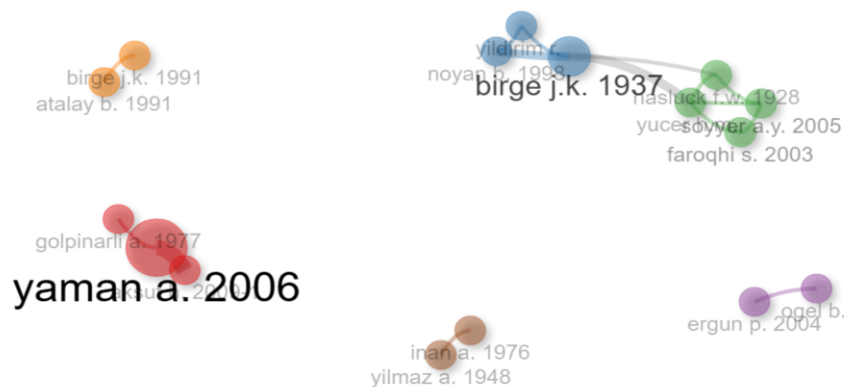

Aradalık merkeziyeti, bir ağ yapısında bir düğümün (bu bağlamda bir yazarın), diğer düğümler arasındaki en kısa yollar üzerindeki konumunu ifade eder. Yüksek aradalık değeri, bir yazarın farklı kümeler veya bireyler arasındaki bilgi akışında aracı veya köprü işlevi gördüğünü, dolayısıyla ağın genel yapısı içerisinde stratejik bir konuma sahip olduğunu gösterir. Bu bağlamda Şekil 2.8'deki veriler incelendiğinde, Aytaş G. 1 numaralı kümeye dâhil olup aradalık merkeziyet değeri 2 olarak tespit edilmiştir. Asya F. de aynı kümeye mensup olup aradalık değeri 2'dir. Çeltik H. ve Gören S. 1 numaralı kümede yer almakta; her iki yazarın da aradalık merkeziyet değeri 0'dır. Bilgili A.S. ve Tozlu S. 2 numaralı kümede konumlanmakta ve aradalık değerleri 0'dır. Aynı kümede yer alan Beşe A.'nın aradalık merkeziyet değeri 1 olarak belirlenmiştir. Demir T. 3 numaralı kümeye mensup olup 3 değeriyle en yüksek aradalık merkeziyet değerine sahip yazardır. Bu kümeye bağlı diğer yazarlar olan Erdem C., Aktaş A.O. ve Engin R.'nin her birinin aradalık değeri 0'dır. Yazar S. ve Yazıcı H. 4 numaralı kümede yer almakta olup her ikisinin de aradalık değeri 0'dır. Aksoy E. ve Güngör Ö. ise 5 numaralı kümeye aittir ve her iki yazarın aradalık merkeziyet değeri 0 olarak kaydedilmiştir.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerin yazarlarının iş birliği ağına bakıldığında, en yüksek aradalık değerine sahip yazar Demir T.'dir (aradalık: 3). Bu durum, Demir T.'nin sadece bulunduğu 3 numaralı kümeyle sınırlı kalmayıp, ağın genel yapısında merkezî bir bağlantı noktası olduğunu ve farklı yazar grupları arasında etkileşimi sağlayan önemli bir rol üstlendiğini göstermektedir. 1 numaralı kümede yer alan Aytaş G. ve Asya F.'nin aradalık değerlerinin 2 olması, bu iki yazarın da benzer şekilde farklı kümelerle etkileşim hâlinde olduğunu ve ağ yapısında ikincil düzeyde köprü rolü oynadıklarını göstermektedir. Bu yazarlar hem kendi kümeleri içinde aktif hem de diğer gruplarla ilişki kurabilen bağlantı noktalarıdır. Beşe A. ise 2 numaralı kümede yer almakta ve aradalık değeri 1'dir. Bu, söz konusu yazarın da belli ölçüde aracı işlevi gördüğünü, ancak bu etkinin daha sınırlı olduğunu gösterir. Yani Beşe A., yalnızca belirli yollar üzerinden kümeler arası geçişi mümkün kılmaktadır. Diğer yazarların aradalık değerleri 0'dır. Bu yazarlar —örneğin Çeltik H., Gören S., Bilgili A.S., Tozlu S., Erdem C., Aktaş A.O., Engin R., Yazar S., Yazıcı H., Aksoy E. ve Güngör Ö.— bulundukları kümelere sıkı sıkıya bağlı olmakla birlikte, ağ yapısı içinde bağlantı kurucu ya da aktarıcı rol oynamamaktadırlar. Bu da onların iş birliklerinin daha lokal düzeyde kaldığını, diğer kümelerle doğrudan temaslarının sınırlı olduğunu

göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, ağ yapısında sınırlı sayıda yazarın bilgi akışında merkezi bir rol üstlendiği, geri kalan büyük çoğunluğun ise küme içi ilişkilerle sınırlı bir pozisyonda kaldığı görülmektedir. Bu durum, akademik iş birliği ağının merkezleşmiş bir yapıya sahip olduğunu, bilgi akışının az sayıda kilit figür üzerinden gerçekleştiğini ve daha geniş bir etkileşim ağı için yeni bağlantıların geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu tür analizler, ağın güçlendirilmesi ve daha dengeli bir iş birliği ortamı yaratılması açısından stratejik yönlendirmeler yapılmasına imkân tanır. Şekil 2.9'da dergide makalesi bulunan yazarların ortak atfı ağı yer almaktadır.

Şekil 2.9. Ortak Atıf Ağı

Şekil 2.9'daki veriler incelendiğinde birinci kümede Yaman A. (2006), Aksut H. (2009-1) ve Golpınarlı A. (1977) yer alırken, ikinci kümede Birge J.K. (1937), Noyan B. (1998) ve Yıldırım R. bulunmaktadır. Üçüncü kümede Faroqi S. (2003), Soyyer A.Y. (2005), Hasluck F.W. (1928) ve Yücer H.M. yer almaktadır. Dördüncü kümede Ögel B. ve Ergün P. (2004) bulunmaktadır. Beşinci kümede Birge J.K. (1991) ve Atalay B. (1991) yer almaktadır. Ayrıca altıncı kümede ise İnan A. (1976) ve Yılmaz A. (1948) bulunmaktadır.

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerin yazarlarının ortak atıf ağına bakıldığında, birinci küme, Yaman A. (2006), Aksut H. (2009-1) ve Golpınarlı A. (1977)'den oluşmaktadır. Bu küme hem modern hem de klasik dönemlerde yazılmış kaynakları bir araya getirmekte ve Alevilik-Bektaşilik alanındaki sürekliliği yansıtmaktadır. Özellikle Golpınarlı A., alanın öncülerinden biri olarak klasik metinlerle modern yorumlar arasında köprü görevi gören bir figürdür. İkinci küme, Birge J.K. (1937), Noyan B. (1998) ve Yıldırım R.'den oluşmakta olup, bu grubun hem tarihsel hem de yorumlayıcı nitelikli metinlere odaklandığı söylenebilir. Birge'nin 1937 tarihli çalışması, Batılı araştırmacıların Alevilik-Bektaşilik üzerine yaptığı erken dönem çalışmalara örnek teşkil ederken, Noyan ve Yıldırım, bu geleneği Türkiye merkezli olarak devam ettiren araştırmacılar. Üçüncü kümede Faroqhi S. (2003), Soyger A.Y. (2005), Hasluck F.W. (1928) ve Yücer H.M. yer almakta olup, bu kümenin dikkat çeken özelliği çok-disiplinli bir yapı göstermesidir. Bu grup, tarih, antropoloji ve kültürel çalışmalar gibi farklı alanlardan gelen yaklaşımlarla zenginleşmektedir. Hasluck ve Faroqhi gibi tarihçi yazarlar, özellikle Osmanlı

bağlamında inanç yapılarının dönüşümünü ele alan çalışmalarıyla bilinmektedir. Yücer H.M. ise bu grup içinde yüksek aradalık değeriyle ağır kilit aktörlerinden biridir.

Dördüncü kümede Ögel B. ve Ergün P. (2004) yer almakta; her iki isim de kültürel miras, halk edebiyatı ve inanç estetiği gibi konulara odaklanan çalışmalarıyla tanınmaktadır. Bu küme, yapısal olarak daha içe dönük ve sınırlı bağlantılara sahip bir yapı sergilemektedir. Beşinci küme, Birge J.K.'nin 1991 tarihli çalışması ile Atalay B. (1991)'i bir araya getirmekte olup, bu kümede erken dönemden gelen metinlerin yeni baskılar ya da tekrar yorumlanmış hâllerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu durum, literatürdeki bazı eserlerin birden fazla döneme ve bağlama ait olarak yeniden üretildiğini göstermektedir. Altıncı kümede yer alan İnan A. (1976) ve Yılmaz A. (1948), Türkiye'de akademik Alevilik-Bektaşilik çalışmalarının temellerini atan öncü isimler arasında değerlendirilebilir. Bu küme, erken Cumhuriyet dönemi araştırmalarının temsilcisi olarak, tarihsel bağlamı anlamada önemli bir kaynak grubu oluşturur.

Bu yapı, Alevilik-Bektaşilik literatürünün yalnızca zamansal birikimi değil, aynı zamanda tematik çeşitliliği ve epistemolojik farklılıkları da barındırdığını ortaya koymaktadır. Kümeler arası etkileşim düzeyleri değişken olmakla birlikte, bazı yazarların birden fazla dönemi ve yaklaşımı birbirine bağlayan önemli "düğüm" noktaları oluşturduğu görülmektedir. Bu, ağ analizinin sadece yapısal değil, aynı zamanda içeriksel zenginliği anlamak açısından da etkili bir araç olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, 2009–2024 yılları arasında Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik açıdan analizini yaparak, derginin akademik yapısını, üretkenlik eğilimlerini, bilimsel etki düzeyini ve tematik yönelimlerini değerlendirmiştir. Elde edilen veriler, Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik, halk inançları ve kültürel miras alanlarındaki akademik üretimin niceliksel yönlerini ortaya koyarken, yayınların etkileşim düzeyi ve uluslararası görünürlüğü açısından dikkat çekici bulgular sunmuştur.

Derginin yıllık büyüme oranı %4,57 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, bilimsel yayıncılığın sürekliliği ve yayına olan talebin artışı göstermektedir. Bornmann ve Mutz (2015: 2215-2222), bilimsel alanlardaki büyümenin en açık göstergesinin yayın hacmindeki artış olduğunu belirtmektedir. Bu bulgu, derginin hem akademik hem de kurumsal açıdan gelişen bir yapı içerisinde konumlandığını göstermektedir. Yayın hacmindeki bu artış, alana duyulan akademik ilginin zamanla pekiştiğini ve kurumsallaşmanın güçlendiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, sürekli artan yayın sayısı, derginin alan içinde bir referans kaynağı hâline geldiğine işaret etmektedir. Bu durum aynı zamanda Türkiye'deki kültürel ve inanç temelli çalışmaların bilimsel gündemdeki yerini koruduğunu göstermektedir.

Dergideki makalelerin ortalama atıf sayısının 1,144 olması, yayınların etki düzeyinin görece sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Moed (2005), bir derginin bilimsel gücünün yalnızca yayın sayısı değil, aynı zamanda bu yayınların aldığı atıflarla ölçüldüğünü ifade etmektedir. Düşük atıf oranları, yayınların görünürlüğünün artırılması gerektiğine işaret etmektedir. Bu durum, derginin daha geniş akademik kitlelere ulaşabilmesi için dijital tanıtım ve indeksleme stratejilerinin güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Aynı zamanda atıf sayılarının sınırlı kalması, yayınların yeterince tartışılmadığını ve ikinci kuşak çalışmalarda kullanılma oranlarının düşük olduğunu düşündürmektedir. Özellikle atıf yoğunluğu bakımından son yıllarda yaşanan düşüş, derginin güncellik, erişim ve içerik kalitesi bağlamında yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Makalelerin %80'inden fazlasının tek yazarlı olması, bireysel akademik üretimin belirgin bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Sugimoto, Robinson-Garcia ve Costas (2017: 531-534), sosyal bilimlerde tek yazarlı çalışmaların yaygın olmakla birlikte disiplinlerarası etkileşimi ve iş birliği kültürünü sınırladığını savunmaktadır. Bu durum, alanın entelektüel zenginliğini artırmak

için çok yazarlı ve çok kurumsal çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Ortak yazarlık düzeyinin düşük olması, bilimsel üretimin daha çok kişisel çabalarla yürütüldüğünü düşündürmektedir. Aynı zamanda bu yapı, bilimsel bilginin ağlar üzerinden dolaşımını ve bilgi transferini sınırlandırabilir. İş birliğinin sınırlı kalması, uluslararasılaşma potansiyelini de doğrudan etkilemektedir.

Uluslararası ortak yazarlık oranının yalnızca %1,267 gibi düşük bir seviyede olması, derginin küresel akademik sistemle yeterince bütünleşemediğini göstermektedir. Glänzel ve Schubert (2004: 257-276), uluslararası iş birliklerinin hem akademik çeşitliliği artırdığını hem de yayınların atıf alma olasılığını yükselttiğini ifade etmektedir. Bu durum, derginin daha fazla yabancı araştırmacılarla iş birliği yaparak yayınlarının görünürlüğünü ve etkisini artırması gerektiğini ortaya koymaktadır. Uluslararası yazarlık, yalnızca katkı çeşitliliği değil, aynı zamanda araştırma kalitesi açısından da avantaj sağlamaktadır. Farklı ülkelerden gelen bakış açıları, araştırmaların özgünlüğünü ve metodolojik derinliğini artırabilir. Bu nedenle, derginin yayın politikalarında çok uluslu katkıların teşvik edilmesi stratejik bir gerekliliktir.

Anahtar kelime analizlerinde en çok kullanılan terimlerin “*Bektashism*”, “*Alevism*”, “*Sufism*” ve “*Islam*” gibi kavramlar olması, derginin inanç sistemleri, kültürel pratikler ve tarihsel yapılar üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. Ocak (2016), Alevilik-Bektaşilik literatürünün tarihsel, teolojik ve ritüel boyutlarının birbirinden ayrılmaz bir bütün oluşturduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda kullanılan anahtar kelimeler, derginin disiplinlerarası bir yönelim sergilediğini göstermektedir. Kavramsal çeşitlilik, alanın derinliğini ve epistemolojik zenginliğini yansıtmaktadır. Aynı zamanda bu terimlerin kullanımı, literatürdeki belli başlı teorik eksenlerin tekrarlı olarak ele alındığını göstermektedir. Anahtar kelimelerin bu denli yoğunlaşması, derginin belirli konularda uzmanlaşma sağladığını, ancak diğer potansiyel alt temaların yeterince temsil edilmediğini de düşündürmektedir.

En çok makale yayımlayan yazarların belirli isimler etrafında yoğunlaşması, üretimin belli akademik figürlerce domine edildiğini göstermektedir. Köse ve Kurutkan (2021: 412-432), akademik üretimin belli yazarlar etrafında toplanmasının literatürde çeşitliliği azaltabileceğini ve belirli paradigmalara baskın hâle gelmesine neden olabileceğini savunmaktadır. Bu durum, yeni araştırmacıların ve alternatif yaklaşımların dergiye dâhil olma süreçlerini sınırlandırabilir. Ayrıca bu yapı, akademik üretimin “çekirdek grup” tarafından şekillendirildiği bir yapının oluşmasına zemin hazırlayabilir. Derginin içeriksel zenginliğini koruyabilmesi için daha geniş bir yazarlık ağına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda genç araştırmacılara yer vermek ve farklı kurumlarla iş birliğine gitmek önemlidir.

Yazarlar arası iş birliği ağları incelendiğinde, yalnızca birkaç ismin ağda merkezi bir konumda yer aldığı, geri kalan çoğunluğun daha izole yapılar içinde kaldığı görülmektedir. Glänzel ve Schoepflin (1999: 31-44), bilimsel iş birliği ağlarının merkezileşme eğilimi gösterdiğini ancak bu durumun bilgi dolaşımı açısından dezavantajlar barındırabileceğini belirtmektedir. Merkezi aktörlerin dışında kalan yazarların daha fazla ilişkilendirilmesi, ağ yapısının güçlenmesini sağlayacaktır. Bilginin çok merkezli ve dağıtık biçimde dolaşması, literatürün kapsayıcılığını ve sürdürülebilirliğini artırır. Akademik ağların kapsayıcılığı, sadece üretim değil, aynı zamanda bilimsel dayanışma ve entelektüel çoğulculuk açısından da önemlidir. Bu bağlamda, dergide yer alan bilimsel topluluğun yapısal olarak daha açık ve etkileşimli hâle getirilmesi gereklidir.

Ülkeler düzeyinde üretkenliğe bakıldığında, Türkiye açık farkla önde olmakla birlikte, Azerbaycan, İran, Kazakistan gibi ülkelere gelen katkılar da göze çarpmaktadır. Bilimsel yayıncılığın bölgesel odaklardan uluslararası alana geçiş sürecinde çok uluslu katılımın kilit rol oynadığı söylenebilir. Bu bağlamda, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi’nin uluslararasılaşma potansiyelini artırabilmesi için bölgesel değil, küresel iş birliklerine yönelmesi gerekmektedir. Özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika’daki akademik çevrelerle kurulacak bağlar, Alevilik-Bektaşilik literatürünü farklı perspektiflerle zenginleştirebilir. Ayrıca diaspora

bağlamındaki çalışmalarla derginin konuları arasında doğal bir bağ kurulabilir. Bu da derginin hem içerik hem de hedef kitle bakımından genişlemesine katkı sağlayacaktır.

Bibliyometrik analizlerin bilimsel yönetim ve politika belirleme süreçlerinde kullanılması gerektiği Aria ve Cuccurullo (2017: 959-975) tarafından özellikle vurgulanmaktadır. Bu tür analizler, yalnızca geçmişin değerlendirilmesi değil, aynı zamanda geleceğe dair stratejik planlamalar için de bir yol haritası sunar. Özellikle dergi editörlerinin, yıllık performanslarını bu tür verilerle izlemeleri yayın politikalarını şekillendirmede faydalı olacaktır. Aynı zamanda bu tür veriler, akademik kurullar ve değerlendirme sistemleri için de nesnel göstergeler sunar. Disiplinin gelişim eğilimlerini, yeni konuları ve araştırma boşluklarını bu tür analizler sayesinde belirlemek mümkündür.

Sonuç olarak, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi; kültürel miras, halk inançları ve inanç sistemleri üzerine yapılan çalışmalarda önemli bir bilgi kaynağıdır. Ancak analizler, derginin hem bilimsel görünürlük hem de yapısal çeşitlilik açısından gelişmeye açık yönlerinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Yayınların etki düzeyinin artırılması, uluslararası iş birliklerinin çoğaltılması, disiplinlerarası üretimin teşvik edilmesi ve içeriksel temsiliyetin genişletilmesi, derginin bilimsel gücünü artıracaktır. Bibliyometrik analizler bu süreçte yalnızca tanı koyan değil, aynı zamanda gelişim önerisi sunan bir araç olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, çalışmanın bulguları hem derginin akademik konumunu güçlendirme hem de Türk kültür araştırmaları literatürüne yön verme açısından önemli bir işlev üstlenmektedir.

Öneriler

- Dergide çok uluslu ortak yazarlık oranının oldukça düşük olması, uluslararası etkileşimlerin zayıf olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, yabancı araştırmacıların katkılarını artıracak özel sayı çağrıları, uluslararası konferans iş birlikleri ve konuk editör davetleri gibi stratejiler geliştirilebilir.
- Yayın başına ortalama atıf sayısının düşüklüğü, içeriklerin görünürlüğünün sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu durumu aşmak için makalelerin dijital platformlarda daha etkili tanıtımı yapılmalı; Google Scholar, ResearchGate ve akademik sosyal ağlarda paylaşımı teşvik edilebilir.
- Bibliyometrik analizde tek yazarlı makalelerin baskın olması, iş birliği kültürünün sınırlı olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle çok yazarlı makalelerin desteklenmesi, yazarlar arası ağların gelişimine katkı sağlayabilir.
- Yazar iş birliği ağı analizi, bazı akademik figürlerin merkezde yer aldığı, diğerlerinin ise izole kaldığını göstermektedir. Akademik bilgi dolaşımını artırmak için, yeni yazarların ağlara entegre edilmesini sağlayacak yazarlık rehberliği ve teşvik sistemleri oluşturulabilir.
- Anahtar kelime analizinde sınırlı sayıda terimin baskın olarak kullanılması, tematik çeşitliliğin artması gerektiğini göstermektedir. Araştırmacıların daha farklı kavramlarla alana yaklaşımları, literatürdeki yenilikçiliği ve kapsayıcılığı artırabilir.
- Yüksek başvuru sayısına rağmen yayınlanan makale oranının düşük olması, seçici bir editöryal politika izlendiğini göstermektedir. Bu politika, kaliteyi korumak açısından olumlu olmakla birlikte, nitelikli başvuruların yayın sürecinde daha şeffaf ve hızlı şekilde değerlendirilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.
- Yüksek yayın sayısına sahip az sayıda yazarın ön planda olması, derginin üretim çeşitliliğini sınırlandırabilir. Bu nedenle genç araştırmacıların ve farklı üniversitelerden araştırmacıların yayın sürecine dâhil edilmesi sağlanabilir.
- Derginin geçmiş verileri üzerine yapılan bibliyometrik analizlerin belli periyotlarla tekrarlanması, editöryal kararların veri temelli biçimde alınmasını kolaylaştıracaktır. Bu sayede hem içerik politikaları güncellenebilir hem de gelişim alanları nesnel olarak izlenebilir.

Kaynakça

- Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>
- Aydın, S. (2025). Bulanık küme ve çok kriterli karar verme: Bibliyometrik inceleme. *Current Perspectives in Social Sciences*, 29(1), 66-86.
- Bornmann, L. ve Mutz, R. (2015). Growth rates of modern science: A bibliometric analysis based on the number of publications and cited references. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 66(11), 2215-2222. <https://doi.org/10.1002/asi.23329>
- Börner, K., Chen, C. ve Boyack, K. W. (2003). Visualizing knowledge domains. *Annual Review of Information Science and Technology*, 37(1), 179-255. <https://doi.org/10.1002/aris.1440370106>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. ve Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Ellegaard, O. ve Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105, 1809-1831.
- Erdemir, A. (2005). Tradition and modernity: Alevi's ambivalent perceptions of modernization and secularism. *Middle Eastern Studies*, 41(1), 95-111. <https://doi.org/10.1080/0026320042000328263>
- Glänzel, W. ve Schoepflin, U. (1999). A bibliometric study of reference literature in the sciences and social sciences. *Information Processing & Management*, 35(1), 31-44. [https://doi.org/10.1016/S0306-4573\(98\)00028-4](https://doi.org/10.1016/S0306-4573(98)00028-4)
- Glänzel, W. ve Schubert, A. (2004). Analysing scientific networks through co-authorship. (Ed: H. F. Moed, W. Glänzel ve U. Schmoch), *Handbook of quantitative science and technology research: The use of publication and patent statistics in studies of S&T systems*, Dordrecht: Springer Netherlands, s. 257-276.
- Köse, G. ve Kurutkan, M. N. (2021). Sağlık hizmetlerinde nesnelerin interneti uygulamalarının bibliyometrik analizi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (27), 412-432. <https://doi.org/10.31590/ejosat.948096>
- Koseoglu, M. A. (2016). Growth and structure of authorship and co-authorship network in the strategic management realm: Evidence from the Strategic Management Journal. *Business Research Quarterly*, 19(3), 153-170. <https://doi.org/10.1016/j.brq.2016.02.001>
- Leydesdorff, L. (2001). *The challenge of scientometrics: The development, measurement, and self-organization of scientific communications*. Leiden: DSWO Press.
- Moed, H. F. (2005). *Citation analysis in research evaluation*. Springer.
- Ocak, A. Y. (2016). *Türk Sufiliğine bakışlar: Türkiye'de tarihin saptırılması sürecinde*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25(4), 348- 349.
- Şeker, Z. C. (2020). Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan makalelerin anahtar kelimeleri üzerine betimsel bir analiz. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 797-811.
- Sugimoto, C. R., Robinson-Garcia, N. ve Costas, R. (2017). Towards a global and multidimensional view of scholarly impact. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 68(2), 531-534. <https://doi.org/10.1002/asi.23609>

Uyguner, M. Y. (2024). Tedarik zinciri yönetiminde dijital dönüşüm: Yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamalarına ilişkin bibliyometrik analiz. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerlendirme ve bibliyometrik analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490.

Zupic, I. ve Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472. <https://doi.org/10.1177/1094428114562629>

Extended Abstract

This study conducts a comprehensive bibliometric evaluation of the *Journal of Turkish Culture and Hacı Bektaş Velî Research*, covering a sixteen-year period from 2009 to 2024. The primary aim is to assess the academic productivity, thematic orientations, and scholarly influence of the journal by systematically analyzing 947 published articles using quantitative bibliometric techniques. As one of Turkey's most prominent academic platforms in the fields of Alevism, Bektashism, folk beliefs, ritual practices, and cultural heritage, the journal holds a distinctive position in preserving and examining the socio-religious dynamics of Anatolian culture. The analysis reveals a steady annual publication growth rate of 4.57%, reflecting increasing academic interest over time. Despite this upward trajectory, the average number of citations per article remains low (1.144), signaling limited international visibility and engagement. Additionally, more than 80% of the articles are single-authored, and the international co-authorship rate is only 1.267%, both of which indicate a predominantly local authorship pattern and weak cross-border academic collaboration. Keyword analysis highlights a concentrated thematic structure, with frequent use of terms such as "Bektashism," "Alevism," "Sufism," and "Islam." These terms reflect the journal's consistent focus on heterodox Islamic traditions and ritual culture, though also suggest limited thematic diversity. Furthermore, co-authorship and citation network analyses show that only a small number of scholars occupy central positions in collaborative structures, while the majority of authors remain isolated in fragmented clusters. In conclusion, while the journal contributes significantly to the preservation and scholarly examination of Turkish cultural and spiritual traditions, it faces challenges related to internationalization, scholarly impact, and thematic breadth. The findings offer strategic insights for enhancing the journal's academic visibility and fostering global research collaboration in future editorial planning.

Introduction

Academic journals play a critical role in the dissemination, standardization, and institutionalization of scientific knowledge. Particularly in the social sciences and humanities, journals contribute to preserving intellectual memory while enabling interdisciplinary dialogue. Bibliometric analysis—introduced by Pritchard (1969) and further refined by Donthu et al. (2021)—offers a quantitative methodology for measuring scientific productivity and evaluating publication trends. By examining data such as authorship patterns, keyword frequencies, and citation dynamics, researchers can uncover how academic fields evolve over time. The *Journal of Turkish Culture and Hacı Bektaş Velî Research* has maintained uninterrupted publication for over a decade and plays a significant role in documenting Turkey's cultural and spiritual heritage. Especially within Alevi-Bektashi studies, Turkish folk beliefs, and ritual traditions, this journal has served as a multidisciplinary platform. However, despite its local influence, its international visibility and bibliometric profile have not been sufficiently examined.

Method

This study employed bibliometric analysis based on data collected from the Scopus database. After filtering out editorials, letters, and conference abstracts, a dataset of 947 research articles and reviews was compiled. The analysis focused on several core metrics: article productivity by year, author demographics, collaboration networks, keyword usage, and citation counts. Data cleaning was performed to standardize author names and eliminate duplicate or inconsistent entries. Visualization tools were used to construct collaboration and co-citation networks. The software tools enabled detailed mapping of author centrality and keyword clustering. Measures such as betweenness centrality were applied to determine which authors played a bridging role in the network. The analysis also included geographical distribution of publications and the ratio of single-country publications (SCP) to multi-country collaborations (MCP).

Resultand Discussion

Between 2009 and 2024, the journal published 947 documents, with an annual growth rate of 4.57%. This indicates a steady increase in scholarly interest. However, the average number of citations per article is relatively low (1.144), which may reflect the journal's limited international reach. The majority of articles (753) were single-authored, and only 1.267% of papers involved international co-authors, underscoring a low level of global academic collaboration. The most frequently used keywords were "Bektashism" (82), "Alevism" (65), and "Sufism" (34), revealing a strong thematic focus on religious and ritual studies. This thematic consistency highlights the journal's central role in documenting Turkey's heterodox Islamic traditions, yet suggests limited diversification in terms of emerging interdisciplinary themes. Citation data show that the most cited article received 26 global citations, while others varied between 9 and 23, suggesting that a small number of articles have achieved notable scholarly impact. In contrast, the downward trend in annual citation averages since 2020 points to declining academic engagement, possibly due to shifts in research interests or limited indexing and outreach efforts. From a geographical perspective, 924 of the 947 articles originated from Turkey. Other contributing countries include Kazakhstan (25), Iran (8), and Azerbaijan (6), mostly through single-country authorship. The scarcity of MCP articles reflects the journal's regional character and the need for more cross-border academic initiatives. Network analysis further revealed that a few authors (e.g., Demir T., Aytas G.) acted as key connectors in collaboration networks, while most authors remained in isolated clusters. In conclusion, while the journal holds a prominent position in Turkish academia—particularly within the domains of Alevi-Bektashi studies and cultural heritage—it shows significant limitations in terms of global integration, thematic expansion, and citation influence. Future editorial strategies should prioritize internationalization, interdisciplinary outreach, and digital indexing to enhance the journal's impact.